

Міністерство освіти і науки України

Луцький національний технічний університет

(повне найменування закладу вищої освіти)

Факультет бізнесу та права

(повне найменування факультету)

Кафедра обліку і аудиту

(повне найменування кафедри)

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ЗА СТУПЕНЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МАГІСТР»**

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ
ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ В УКРАЇНІ**

спеціальність 071 Облік і оподаткування

(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Облік і оподаткування»

(назва освітньої програми)

Виконав: здобувач вищої освіти
групи ОПм-21

Дзеблюк Анастасія Василівна

(підпис)

Керівник:

к.е.н., доцент

Гаврилюк Ольга Олександрівна

(підпис)

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту
«__» _____ 2023 р.

к.е.н., доцент

Гарант освітньої програми:

Жураковська Ірина Володимирівна

(підпис)

Луцьк – 2023 року

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет бізнесу та права

Кафедра обліку і аудиту

Ступінь вищої: освіти магістр

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 071 Облік і оподаткування

Освітня програма: ОП «Облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри обліку і аудиту

_____ к.е.н., доцент Нужна О.А.

« ___ » _____ 2023 року

З А В Д А Н Н Я НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ДЗЕБЛЮК Анастасії Василівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи Організація обліку і оподаткування імпорتنих операцій в Україні

Керівник роботи: Гаврилюк Ольга Олександрівна, к.е.н., доцент,
затверджені наказом ЛНТУ від «10» січня 2023 року № 24/01-02

2. Строк подання здобувачем вищої освіти кваліфікаційної роботи 09 грудня 2023 року

3. Вихідні дані до роботи. Нормативно-правові акти з регулювання питань обліку, оподаткування та контролю за темою дослідження, наукова література, посібники, статистичні довідники, первинні і зведені бухгалтерські документи, фінансова і статистична звітність за 2020-2022 роки.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, що потрібно розробити):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

1.1. Економічна сутність імпорتنих операцій

1.2. Нормативно-правове регулювання організації обліку і оподаткування імпорتنих операцій

1.3. Оцінка наукових проблем організації бухгалтерського обліку і оподаткування імпорتنих операцій

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ІМПОРТУ В УКРАЇНІ

2.1. Оцінка стану галузі торгівлі та імпорту в українській економіці

2.2. Облікове забезпечення імпорتنих операцій торговельних підприємств

2.3. Оподаткування імпорту на митну територію України

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

ВИСНОВКИ

5. Перелік графічного матеріалу:

1. *Мета та завдання кваліфікаційної роботи магістра.*
2. *Сутність поняття «імпортні операції».*
3. *Нормативно-правові акти що регулюють організацію обліку і оподаткування імпортних операцій.*
4. *Сучасні проблеми організації обліку і оподаткування імпортних операцій.*
5. *Динаміка зовнішньої торгівлі товарами, у розрізі імпортних операцій за 2018-2022 роки.*
6. *Загальні показники зовнішньої торгівлі товарами у 2019-2022 роках.*
7. *Динаміка економічних показників розвитку підприємства імпортера за 2020- 2022 рр.*
8. *Документи що надаються митним органам для підтвердження митної вартості при здійсненні імпорту.*
9. *Податки та збори, які можуть бути нараховані на імпортні товари.*
10. *Таблиця для організації бухгалтерського обліку імпортних операцій.*

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис	
		завдання видав	завдання прийняв
<i>Розділ 1</i>	<i>Гаврилюк О.О., доцент</i>		
<i>Розділ 2</i>	<i>Гаврилюк О.О., доцент</i>		
<i>Розділ 3</i>	<i>Гаврилюк О.О., доцент</i>		
<i>Нормоконтроль</i>	<i>Сидоренко Р.В., доцент</i>		
<i>Консультант з ЕОМ</i>	<i>Нужна О.А., доцент</i>		

7. Дата видачі завдання 11 жовтня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	<i>Обґрунтування теми</i>	<i>до 11.10.2022 р.</i>	
2	<i>Огляд літератури із досліджуваної проблеми</i>	<i>до 20.12.2022 р.</i>	
3	<i>Розділ 1</i>	<i>до 03.03.2023 р.</i>	
4	<i>Розділ 2</i>	<i>до 27.06.2023 р.</i>	
5	<i>Розділ 3</i>	<i>до 08.11.2023 р.</i>	
6	<i>Висновки</i>	<i>до 18.11.2023 р.</i>	
7	<i>Формування переліку джерел посилання</i>	<i>до 21.11.2023 р.</i>	
8	<i>Формування додатків</i>	<i>до 24.11.2023 р.</i>	
9	<i>Оформлення ілюстративного матеріалу</i>	<i>до 28.11.2023 р.</i>	
10	<i>Нормоконтроль</i>	<i>до 02.12.2023 р.</i>	
12	<i>Інструментальна перевірка на академічний плагіат</i>	<i>до 07.12.2023 р.</i>	
13	<i>Представлення кваліфікаційної роботи до захисту</i>	<i>до 09.12.2023 р.</i>	

Здобувач вищої освіти _____

(підпис)

(Дзеблюк А.В.)

(прізвище, ініціали)

Керівник кваліфікаційної роботи _____

(підпис)

(Гаврилюк О.С)

(прізвище, ініціала)

АНОТАЦІЯ

Дзеблук А.В. Організація обліку і оподаткування імпортних операцій в Україні. Рукопис.

Кваліфікаційна робота магістра ОП «Облік і оподаткування» спеціальності 071 Облік і оподаткування. Луцький національний технічний університет. Луцьк, 2023. 82 с.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку джерел посилання, додатків.

У першому розділі досліджено сутність економічної категорії «імпортні операції» шляхом аналізу наукових праць. Надано оцінку нормативно-правовому забезпеченню організації обліку і оподаткування імпортних операцій в Україні.

У другому розділі проведено оцінку стану галузі торгівлі та імпорту в українській економіці та на прикладі підприємства імпортера протягом 2019-2022 років. Визначено особливості формування облікового забезпечення імпортних операцій. Досліджено процедури здійснення оподаткування імпорту на митній території України.

У третьому розділі надано пропозиції по вдосконаленню організації обліку і оподаткування імпортних операцій в Україні, зокрема пропозиції щодо розробки таблиці обліку імпортованого товару, що дає користувачам повний доступ до інформації про історію руху товару.

Основний зміст роботи викладено на 64 сторінках. Робота містить 3 таблиці, 19 рисунків, перелік джерел посилання із 41 найменування та 3 додатки.

Результати розробок можуть бути застосовані в практичній діяльності торговельних підприємств.

Ключові слова: імпортні операції, імпорт, нормативно-правове регулювання, імпорту в українській економіці, облікове забезпечення, оподаткування імпорту.

ANNOTATION

Dzebliuk A.V. Organization of accounting and taxation of import operations in Ukraine. Manuscript.

Master's qualification work for the EP «Accounting and Taxation» specialty 071 Accounting and Taxation. Lutsk National Technical University. Lutsk, 2023. 82 p.

The qualification work consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of reference sources, and appendices.

The first section examines the essence of the economic category «import operations» and examines scientific works. An assessment of the regulatory and legal support for the organization of accounting and taxation of import operations in Ukraine was carried out.

In the second section, an assessment of the state of the trade-import industry in the Ukrainian economy and on the example of an importing enterprise during 2019-2022 was carried out. The peculiarities of the formation of accounting support for import operations are determined. Implementation of import taxation in the customs territory of Ukraine was studied.

In the third section, proposals are given for improving the organization of accounting and taxation of import operations in Ukraine, in particular, proposals for the development of an accounting table for imported goods, which provides users with full access to information about the history of the movement of goods.

The main content of the work is presented on page 64. The work contains 3 tables, 19 figures, a list of reference sources with 41 titles and 3 appendices.

Development results can be applied in the practical activities of commercial enterprises.

Keywords: import operations, import, legal regulation, import in the economy of Ukraine, accounting, import taxation.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ.....	12
1.1. Економічна сутність імпорتنих операцій.....	12
1.2. Нормативно-правове регулювання організації обліку і оподаткування імпорتنих операцій.....	19
1.3. Оцінка наукових проблем організації бухгалтерського обліку і оподаткування імпорتنих операцій.....	28
Висновки до розділу 1.....	35
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ІМПОРТУ В УКРАЇНІ.....	37
2.1. Оцінка стану галузі торгівлі та імпорту в українській економіці.....	37
2.2. Облікове забезпечення імпорتنих операцій торговельних підприємств.....	48
2.3. Оподаткування імпорту на митну територію України.....	56
Висновки до розділу 2.....	61
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ.....	62
Висновки до розділу 3.....	68
ВИСНОВКИ.....	69
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ	72
ДОДАТКИ.....	78

ВСТУП

Актуальність теми. Імпортні операції є економічною категорією, яка визначає обмін товарами та послугами між країнами, а саме, введення іноземних товарів на внутрішній ринок України та їх оподаткування.

Зростання міжнародної торгівлі та інтеграція ринків призводять до збільшення обсягів імпорту. Оскільки взаємодія між країнами на світовому ринку набуває все більшої складності та стає ключовою для розвитку підприємств та економічних систем загалом. Компанії залежать від імпорту для забезпечення різноманітності товарів і конкурентоспроможності.

В умовах воєнного стану розвиток імпортних операцій потребує особливої уваги, адже відіграє важливу роль у забезпеченні необхідних ресурсів та продуктів для країни, а також може впливати на економічну стійкість та безпеку.

Важливість нормативно-правового регулювання організації обліку і оподаткування імпортних операцій полягає в створенні чіткого та системного правового базису, який визначає порядок проведення імпортних операцій та встановлює вимоги до їх обліку та оподаткування. Це сприяє ефективному функціонуванню зовнішньоекономічної діяльності, забезпечує дотримання податкових та митних зобов'язань, а також визначає правовий статус суб'єктів, що здійснюють імпортні операції.

Загальні питання методики обліку і оподаткування імпортних операцій розкрито у працях вітчизняних науковців, таких як, Гаврилюк О.О., Козак Ю. Г. Новицький В.Є., Решетняк К. Е., Зінь Е. А. Белінська Я. В., Коляда О. В., Назаров М. І., Чернова О. В., Юр'єва П. Б., Трушкіна Н. В., Кононов І. І., Остапенко А. С., Баран А. О., Фоміна О. В. та ін. Визначені авторами проблеми та підходи до їх вирішення потребують подальшого розвитку в контексті вдосконалення облікового забезпечення та оподаткування імпортних операцій в Україні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Кваліфікаційна робота магістра виконана відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри обліку і аудиту за темою «Розвиток обліково-

аналітичного забезпечення формування та контролю звітних показників суб'єктів господарювання» (№ д/р: 0123U100955, 2023-2025 рр.).

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи магістра є обґрунтування теоретичних положень і розробка практичних рекомендацій, спрямованих на удосконалення організації обліку і оподаткування імпортних операцій в Україні.

Для досягнення мети в кваліфікаційній роботі магістра поставлено й вирішено наступні завдання:

- дослідити теоретичні основи організації бухгалтерського обліку і оподаткування імпортних операцій;
- уточнити економічну сутність та розкрити зміст економічної категорії «імпортні операції»;
- проаналізувати нормативно-правове регулювання організації обліку і оподаткування імпортних операцій;
- зробити оцінку наукових проблем організації бухгалтерського обліку і оподаткування імпортних операцій;
- проаналізувати організацію обліку і оподаткування імпорту в Україні;
- дослідити стан галузі торгівлі та імпорту в українській економіці;
- проаналізувати облікове забезпечення імпортних операцій торговельних підприємств;
- дослідити оподаткування імпорту на митну територію України;
- запропонувати шляхи вдосконалення організації бухгалтерського обліку і оподаткування імпортних операцій.

Об'єктом дослідження є процеси облікового забезпечення та оподаткування імпортних операцій в системі зовнішньоекономічної діяльності України.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних засад організації обліку і оподаткування імпортних операцій в Україні та їх удосконалення.

Методи дослідження. При написанні кваліфікаційної роботи використано наступні методи: систематизація, аналіз, синтез - при дослідженні теоретичних

основ сутності визначення «імпортні операції» та при наданні оцінки нормативно-правовому забезпеченню обліку фінансових результатів; узагальнення, аналіз - при оцінці наукових проблем організації бухгалтерського обліку і оподаткування імпортних операцій; спостереження, порівняння, групування та графічні методи – при вивченні стан галузі торгівлі та імпорту в українській економіці; синтезу, узагальнення, аналіз – при розкритті облікового забезпечення імпортних операцій та особливостей їх оподаткування та ін.

Інформаційну базу дослідження становлять чинні нормативні документи, що регулюють порядок обліку і оподаткування імпортних операцій, наукові роботи вітчизняних вчених з області обліку і оподаткування імпортних операцій, автореферати дисертацій, монографії, матеріали науково-практичних конференцій, відомості з інтернет-ресурсів, а також результати власних досліджень.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в наступному:

удосконалено:

- процедури використання сучасного програмного забезпечення для бухгалтерського обліку, яке дозволяє ефективно вести облік імпортних операцій, автоматизувати процеси та забезпечувати точність облікових записів за допомогою автоматизованої бухгалтерської програми BAS «Бухгалтерія»;

набуло подальшого розвитку:

- оцінка стану галузі торгівлі та імпорту в українській економіці, що дозволяє визначити пріоритетні напрями їх розвитку;

- розробка стандартизованих процедур для обліку імпортних операцій та впровадження їх в усіх відділах, що залучені до цього процесу. Це допоможе уникнути непорозумінь і забезпечить єдність даних;

- підходи до організації бухгалтерського обліку і оподаткування імпортних операцій в частині вдосконалення наказу про облікову політику.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці стандартизованих цих процедур для обліку імпортних операцій, а саме, таблицю обліку імпортованих товарів, та впровадження її в усіх відділах, що залучені до цього процесу, що допоможе уникнути непорозумінь і забезпечить єдність

даних. Також, якщо забезпечити взаємодію систем бухгалтерського обліку з іншими відділами підприємства, такими як логістика, склад, виробництво. Це допоможе уникнути зайвого подвійного введення даних і підвищить ефективність обробки інформації.

Особистий внесок. Кваліфікаційний робота магістра є самостійно виконаним науковим дослідженням. Всі розробки та пропозиції, що містяться в роботі, належать особисто автору.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження обговорювалися на XV Міжнародній науково-практичній конференції молодих учених та здобувачів освіти «Сучасні проблеми і перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки» (м. Луцьк, 4 листопада 2023 р.).

Публікації. Основні положення кваліфікаційної роботи магістра висвітлені у науковій праці, котра опублікована в збірниках тез науково-практичних конференцій. Зміст публікації висвітлює частину висновків та пропозицій магістранта.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається із вступу, трьох розділів, висновків, переліку джерел посилання, додатків. Загальний обсяг роботи становить 79 сторінки друкованого тексту, в тому числі 3 таблиць на 5 сторінках і 19 рисунків на 19 сторінках. Робота містить 3 додатки на 3 сторінках, перелік джерел посилання включає 41 найменування на 3 сторінках.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, предмет і об'єкт дослідження, сформульовано наукову новизну та практичне значення дослідження, визначено структуру наукової роботи.

У розділі 1 «Теоретичні основи організації бухгалтерського обліку і оподаткування імпорتنих операцій» досліджено сутність економічної категорії «імпорتنі операції» та наукові підходи до організації їх обліку. Надано оцінку нормативно-правовому забезпеченню організації обліку і оподаткування імпорتنих операцій.

У розділі 2 «Організація обліку і оподаткування імпорту в Україні» досліджено стан галузі торгівлі та імпорту в українській економіці, проведено

статистичну оцінку діяльності підприємства імпортера. Визначено особливості облікового забезпечення імпортних операцій торговельних підприємств та досліджено оподаткування імпорту на митній території України.

У розділі 3 «Шляхи вдосконалення організації бухгалтерського обліку і оподаткування імпортних операцій» запропоновано шляхи та методи вдосконалення організації обліку імпортних операцій.

Висновки є завершальним етапом кваліфікаційної роботи магістра, містять результати досліджень та зосереджують увагу на пропозиціях щодо вирішення поставлених завдань, спрямованих на удосконалення організації обліку і оподаткування імпортних операцій.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

1.1. Економічний зміст імпортних операцій

В сучасних умовах та при наростанні глобалізації світової економіки збільшується необхідність у взаємодії між суб'єктами господарювання та виникає взаємозалежність між країнами світу, тому, що наші дні жодна країна не здатна досягти ефективного розвитку своєї економіки без залучення до зовнішньоекономічної діяльності.

У Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність» зазначено, що: «...Зовнішньоекономічна діяльність - діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності, а також діяльність державних замовників з оборонного замовлення у випадках, визначених законами України, побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на території України, так і за її межами...» [1].

В Україні зовнішня торгівля є важливим джерелом наповнення державного бюджету та вихід на наш ринок закордонних виробників є рушійною силою для підвищення конкурентоспроможності українських виробників. Саме тому торгівля з іноземними державами є надзвичайно важливою і дає потужний поштовх розвитку української економіки.

Козак Ю.Г. узагальнює, що «...зовнішньоторговельна діяльність - діяльність по складанню домовленості у сфері зовнішньої торгівлі товарами, послугами, інтелектуальною власністю та інформацією. До зовнішньої торгівлі товарами відноситься імпорт і (або) експорт товарів. Одним з найважливіших факторів у розвитку держави є регулювання зовнішньої торгівлі. Громадська складова міжнародної торгівлі простежується у всіх структурних компонентах торгових правовідносин (суб'єкти, об'єкти і зміст), заснованих на міжнародному договорі. Кожна держава визначає ступінь державного регулювання

зовнішньоторговельної діяльності країни самостійно, встановлюючи ліберальні заходи впливу або, тяжіючи до більш «закритому» характеру економіки...» [2].

Експортно-імпорتنі операції – це міжнародний обмін товарами та послугами між різними країнами. Основна ідея полягає в тому, щоб купувати товари чи послуги в іноземного виробника (імпорт) і продавати власні товари чи послуги за кордон (експорт). Ці операції є ключовим елементом зовнішньої торгівлі, яка відіграє важливу роль у світовій економіці вони допомагають країнам отримати доступ до різних видів товарів і послуг, збільшити власні доходи, створити робочі місця та розвивати міжнародні торгові відносини.

Хочемо акцентувати увагу на зовнішньоекономічній діяльності у формі імпорتنих операцій, яка стає все більш вагомим фактором розвитку економіки України і є важливою частиною процесу досягнення економічної стабільності в нашій державі.

В Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність» є пояснення, що «...Імпорт (імпорт товарів) - купівля (у тому числі з оплатою в негрошовій формі) українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктах господарської діяльності товарів з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України, включаючи купівлю товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами...» [1].

Мотиви для імпоротної діяльності або причини, за якими підприємства та країни займаються імпортом товарів і послуг з інших країн, можуть значно відрізнятися. Серед поширених мотивів імпорту:

1) дозволяє країні або бізнесу отримати доступ до ресурсів, які можуть бути недоступними в країні, наприклад, сировини, джерел енергії або спеціалізованих компонентів;

2) імпорт часто може бути економічно ефективнішим, ніж виробництво певних товарів чи послуг усередині країни. Це особливо вірно, коли витрати на робочу силу, технологію чи досвід у певній галузі дешевші або більш розвинуті в інших країнах;

3) забезпечення доступу до продуктів вищої якості або більшого асортименту, які можуть бути недоступними на місцевому рівні. Це може бути особливо привабливим для споживачів і компаній, які шукають певні товари чи послуги;

4) імпорт допомагає підтримувати постійне постачання продуктів протягом усього року, навіть для товарів, які є сезонними або доступними лише в певних регіонах протягом певної пори року;

5) сприяє економічній ефективності, дозволяючи країнам концентруватися на виробництві товарів і послуг, щодо яких вони мають порівняльну перевагу, в той час як імпортувати товари, які вони виробляють менш ефективно;

6) імпорт товарів і послуг може бути стратегією для підприємств, які прагнуть розширити свій ринок, пропонуючи іноземні товари місцевим споживачам;

7) забезпечує доступ до передових технологій, машин або обладнання, які можуть покращити виробничі процеси та інновації;

8) імпорт може доповнити місцеве виробництво, надаючи компоненти, проміжні товари або матеріали, необхідні для виробничого процесу.

Всі види імпортних операцій зазвичай ділять на дві великі категорії (рис. 1.1).

Рисунок 1.1 Види імпортних операцій

Джерело: власна розробка автора.

Наразі існує велика кількість трактувань сутності імпортних операцій, що пояснюється різними науковими поглядами дослідників (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1 – Визначення поняття імпортних операцій в економічній літературі

Джерело	Визначення
Закон України Про зовнішньоекономічну діяльність	«Імпортними операціями є операції, які імпортують товари, ввезені з іншої країни на внутрішній ринок. Імпортер повинен: мати необхідні кошти для придбання товару; знаючи потенційних постачальників, надсилаючи їм запити; аналізувати ціни конкурентів, що пропонують правильний продукт; укласти договір з найбільш переважним експортером; отримувати придбаний товар; сплатити його»[1].
Новицький В.С.	«визначає імпорт як завезення на територію країни товарної маси за відповідно оформленою купівельною операцією із іншої країни для продажу і споживання продукції на теренах країни-імпортера» [3].
Решетняк К.Е.	«імпортом є ввезення на територію імпортуючої країни продукції, що виготовлена або підлягає реалізації на території країни-контрагента з метою її використання чи перепродажу» [4].
Панасюк В.М.	«є імпортні операції як операції з купівлі товару українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності у іноземних суб'єктів господарської діяльності з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України, включаючи купівлю товарів, призначених для власного споживання установами та організаціями України, розташованими за її межами» [5].
Шульський М.Г.	«імпорт –(лат. importare–ввозити) ввезення за кордону товарів, послуг, технологій, капіталу, цінних паперів для реалізації та застосування на внутрішньому ринку. В основі імпорту - міжнародний поділ праці, природні умови (наявність мінеральних та сільськогосподарських ресурсів тощо), рівень розвитку продуктивних сил інші фактори»[6].

Джерело: власна розробка автора.

В таблиці 1.1 досить широко і зрозуміло розтлумачено поняття імпортних операцій. Як узагальнення зробимо висновок що імпортні операції стосуються процесів і діяльності, пов'язаних із надходженням товарів і послуг у країну з іноземних держав для застосування на внутрішньому ринку без зобов'язань по зворотному вивезенню.

«Існує дві форми організації імпортних операцій це прямий і непрямий імпорт.

«Прямий метод операцій імпорту - це коли компанія самостійно проводить всі етапи операцій імпорту, включаючи вибір постачальників, укладання угод, оформлення документації, сплату мита та інших зборів, організацію транспорту,

зберігання, інспекцію товарів, інші логістичні аспекти та врегулювання всіх аспектів самостійно без залучення посередників або агентів» [7].

«Прямий метод операцій імпорту може бути вигідним у тих випадках, коли компанія має достатні ресурси, знання та досвід для самостійного проведення імпортних операцій. Він може дозволити зекономити на комісійних витратах агентів або посередників, а також забезпечити більший контроль над усіма аспектами операцій імпорту» [7].

«Проте, варто враховувати, що прямий метод операцій імпорту може бути вимогливим і вимагати великого обсягу ресурсів, часу та знань. Крім того, він може призвести до великої відповідальності щодо дотримання митних, податкових та інших правил і регуляцій, що стосуються імпорту» [7].

«Деякі компанії обирають комбінований підхід, де вони можуть використовувати як прямий метод, так і послуги посередників чи агентів, в залежності від конкретних обставин і завдань операцій імпорту» [7].

Непрямий метод операцій імпорту означає, що компанія не проводить всі етапи імпортних операцій самостійно, а залучає доцільних посередників, агентів, дистриб'юторів або інших сторін для виконання окремих завдань або управління певними аспектами імпорту. Ось переваги та недоліки непрямого методу операцій імпорту:

Переваги непрямого методу імпортних операцій полягають у:

1. Економія часу та ресурсів тобто користування послугами посередників або агентів може значно скоротити час і зусилля, необхідні для організації імпортних операцій. Посередники вже мають досвід і зв'язки, що дозволяють прискорити процес.

2. Посередники і агенти зазвичай мають знання щодо митних правил, регуляторних вимог та інших аспектів міжнародної торгівлі.

3. Непрямий метод дає більшу гнучкість компаніям, оскільки вони можуть легко адаптувати свої імпортні операції до змін в ринкових умовах і вимогах клієнтів.

4. Зменшення ризиків полягає у тому що посередники можуть допомогти зменшити ризики, пов'язані з митними процедурами,

непередбаченими затримками, тарифами та іншими проблемами, що виникають при імпорті.

Недоліками непрямого методу імпортних операцій є:

1. Можливі економічні втрати у разі невдалого вибору торгово-посередницьких компаній.
2. Посередники можуть мати доступ до конфіденційної інформації про компанію і її імпортні операції, що може становити ризик з точки зору конфіденційності даних.
3. Використання посередників може зробити компанію більш залежною від їхньої ефективності та надійності.

Обидві ці форми можуть бути ефективно застосовані залежно від вибору стратегії діяльності і провівши аналіз кожне підприємство обирає найбільш економічно вигідний варіант.

Також імпортні операції можна класифікувати і за іншими принципами (рис.1.2).

За способом доставки	Відповідно до форм фінансування	За принципом оплати
<ul style="list-style-type: none">• повітряний транспорт;• залізничні перевезення;• доставка по дорозі	<ul style="list-style-type: none">• короткий термін• довгий строк	<ul style="list-style-type: none">• передплата;• оплата після факту;• післяплата

Рисунок 1.2 Класифікація імпортних операцій

Джерело: власна розробка автора.

Євген Сотченко узагальнив, що «...система розрахунків імпортних операцій містить такі елементи:

– «суб'єкти визначаються як платники засобів або замовник товарів чи послуг (ініціатори платежу за односторонніми і двосторонніми угодами); отримувачі коштів (фізичні або юридичні особи, на користь яких зараховуються кошти)» [8].

– «об'єкти розрахункових відносин і міжнародних розрахунків – грошові (валютні) вимоги й зобов'язання, що виникли у зв'язку з укладенням зовнішньоекономічного договору, у зв'язку з товарними й нетоварними

операціями, в тому числі з наданням і погашенням кредиту, сплатою відсотків по ньому» [8].

– «механізм переказу коштів. У його функціонуванні важлива роль відведена суб'єктам, що безпосередньо обслуговують учасників зовнішньоекономічної діяльності, які здійснюють валютне регулювання і контроль при проведенні міжнародних розрахунків (НБУ, комерційні банки, органи законодавчої влади, які розробляють і приймають правову базу з проведення міжнародних розрахунків) й опосередковано пов'язані з діяльністю основних суб'єктів міжнародних розрахункових відносин (митні, податкові, судові органи, нотаріальні контори та ін.)» [8].

Отже, імпорт - це процес ввезення товарів і послуг з іноземних країн на внутрішній ринок певної країни. Це означає, що товари та послуги, які виробляються або надаються за кордоном, ввозяться та реалізуються на ринку внутрішньої країни для споживання, подальшої обробки або інших цілей.

Імпорт може включати різні види товарів та послуг, включаючи сировину, готову продукцію, машини, технології, послуги консалтингу, послуги туризму та багато інших. Імпорт відбувається в рамках міжнародної торгівлі та взаємодії різних країн на світовому ринку. Він є надзвичайно важливим для економічного розвитку України.

1.2. Нормативно-правове регулювання організації обліку і оподаткування імпорتنих операцій

Значення нормативно-правового регулювання для організації обліку та оподаткування імпорتنих операцій полягає в його важливій ролі у визначенні правил, процедур та стандартів, які підприємства повинні дотримуватися при здійсненні міжнародної торгівлі. Це забезпечує виконання вимог законодавства, уникнення правопорушень та сприяє забезпеченню фінансової стабільності

підприємства. Законодавство визначає обов'язки щодо обліку, звітності та оподаткування, а також встановлює вимоги до документації та деталей операцій.

Нормативи визначають порядок ведення обліку, розрахунків податків, зобов'язань перед державою, що важливо для ефективного функціонування бізнесу в умовах глобалізації та зовнішньоекономічних відносин. Це сприяє створенню прозорого та відповідного середовища для здійснення зовнішньоекономічних операцій.

Білоусов Є.М. стверджує, що «...головним завданням здійснюваної зовнішньоекономічної політики держави є створення сприятливих зовнішніх економічних умов для розширеного відтворення всередині країни...» [7].

Таблиця 1.2- Державне врегулювання зовнішньоекономічної політики

В рамках загальної зовнішньоекономічної політики держава здійснює:	
1	2
Митну політику	«Це комплекс заходів, здійснюваних з метою забезпечення найбільш ефективного використання інструментів митного контролю та регулювання товарообміну на митній території, участі у реалізації торговельно-політичних завдань щодо захисту внутрішнього ринку, стимулювання розвитку національної економіки» [7].
Політику стимулювання експорту	«Політика, спрямована на реалізацію на зовнішніх ринках товарів, щодо яких країна має економічні переваги, стимулювання змагальності вітчизняних підприємств із зарубіжними, підвищення серійності вітчизняного виробництва конкурентоспроможної продукції з метою розширення її експорту (на зовнішні ринки)» [7].

Продовження таблиці 1.2

1	2
Політику регулювання ввезення і вивезення капіталів	«Характерною особливістю руху капіталу на сучасному етапі є включення все більшого числа країн у процес експорту та імпорту капіталів. При цьому більшість країн світового ринкового господарства одночасно виступають і в ролі експортерів, і в ролі імпортерів капіталовкладень. Вплив розвинутих держав на рух капіталів здійснюється, наприклад, шляхом стимулювання експорту-імпорту капіталу на національному і міждержавному рівнях» [7].
Валютну політику	«Має за мету підтримання економічної стабільності і створення міцної основи для розвитку міжнародних економічних відносин шляхом впливу на валютний курс та на операції обміну валюти» [7].
Зовнішньоторговельну політику	«Це регулювання державою експортних та імпортних операцій» [7].
Політику вільної торгівлі (free trade)	«Політика мінімального державного втручання у зовнішню торгівлю, яка розвивається на основі вільних ринкових сил попиту і пропозиції. Суть такої політики полягає в тому, що митні органи беруть на себе зобов'язання лише щодо реєстрації продукції, яка перетинає кордони країни. Ціна на товари і послуги формується співвідношенням попиту та пропозиції на міжнародному ринку, і більше ніякі фактори на неї не впливають» [7].
Політику протекціонізму (protectionism)	«Державна політика захисту внутрішнього ринку від іноземної конкуренції шляхом використання тарифних і нетарифних інструментів торгової політики» [7].

Джерело: узагальнено та доповнено автором на основі [7].

Регулювання зовнішньоекономічної діяльності, а саме імпортних операцій в Україні здійснюється:

1. Україною в особі органів державної влади.
2. Особисто суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.
3. Недержавними органами управління економіки (асоціації та об'єднання підприємців, торгові палати, професійні об'єднання, торгові агенти та брокери, громадські організації), які діють на підставі їх статутних документів.

На рисунку 1.3 представлені органи державного регулювання імпортних операцій.

Рисунок 1.3 Органи державного регулювання імпорних операцій

Джерело: власна розробка автора.

Антимонопольний комітет України відповідає за забезпечення виконання суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності вимог законодавства щодо захисту економічної конкуренції. Це означає, що комітет веде нагляд за економічною конкуренцією на ринку та перевіряє, чи дотримуються підприємства вимог щодо конкуренції та антимонопольних обмежень. Комітет бореться з можливими проявами монополії, картельної поведінки, недобросовісної конкуренції та інших порушень, які можуть обмежувати конкуренцію на ринку та завдавати шкоду економіці.

Верховна Рада України є найвищим органом, що має владу здійснювати державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності в країні (рис.1.4).

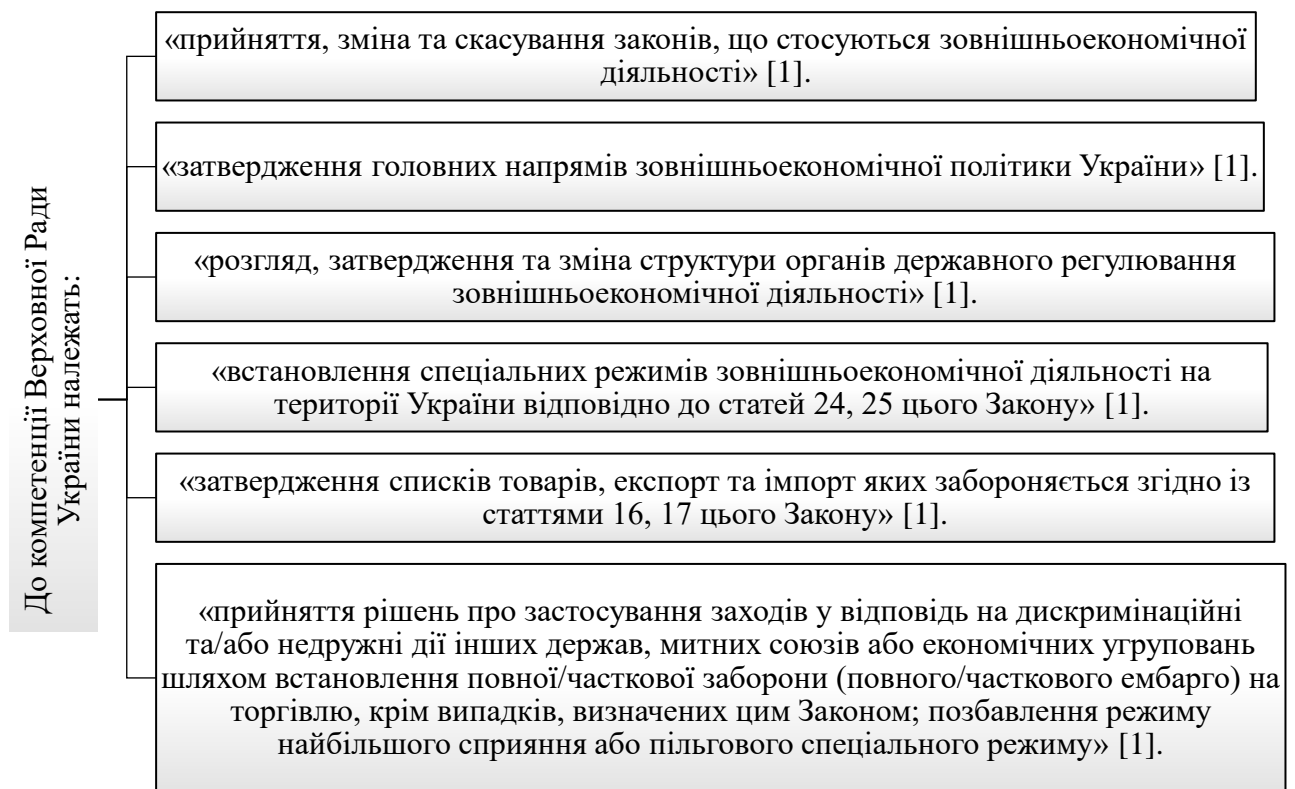

Рис. 1.4 Компетенція Верховної Ради України в питаннях імпоротної діяльності

Джерело: узагальнено автором на основі [1].

В Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність» йдеться про те що «...Кабінет Міністрів України вживає заходів до здійснення зовнішньоекономічної політики України відповідно до законів України, здійснює координацію діяльності міністерств, приймає нормативні акти управління з питань зовнішньоекономічної діяльності у випадках, проводить переговори і укладає міжурядові договори України. Також забезпечує складання платіжного балансу, зведеного валютного плану України та здійснює заходи щодо забезпечення раціонального використання коштів Державного валютного фонду України...» [1].

Митні органи в Україні відповідають за виконання митного контролю відповідно до чинного законодавства України. Метою митного контролю є забезпечення безпеки та регулярності зовнішньої торгівлі та ввезення товарів, які відповідають вимогам національного та міжнародного законодавства.

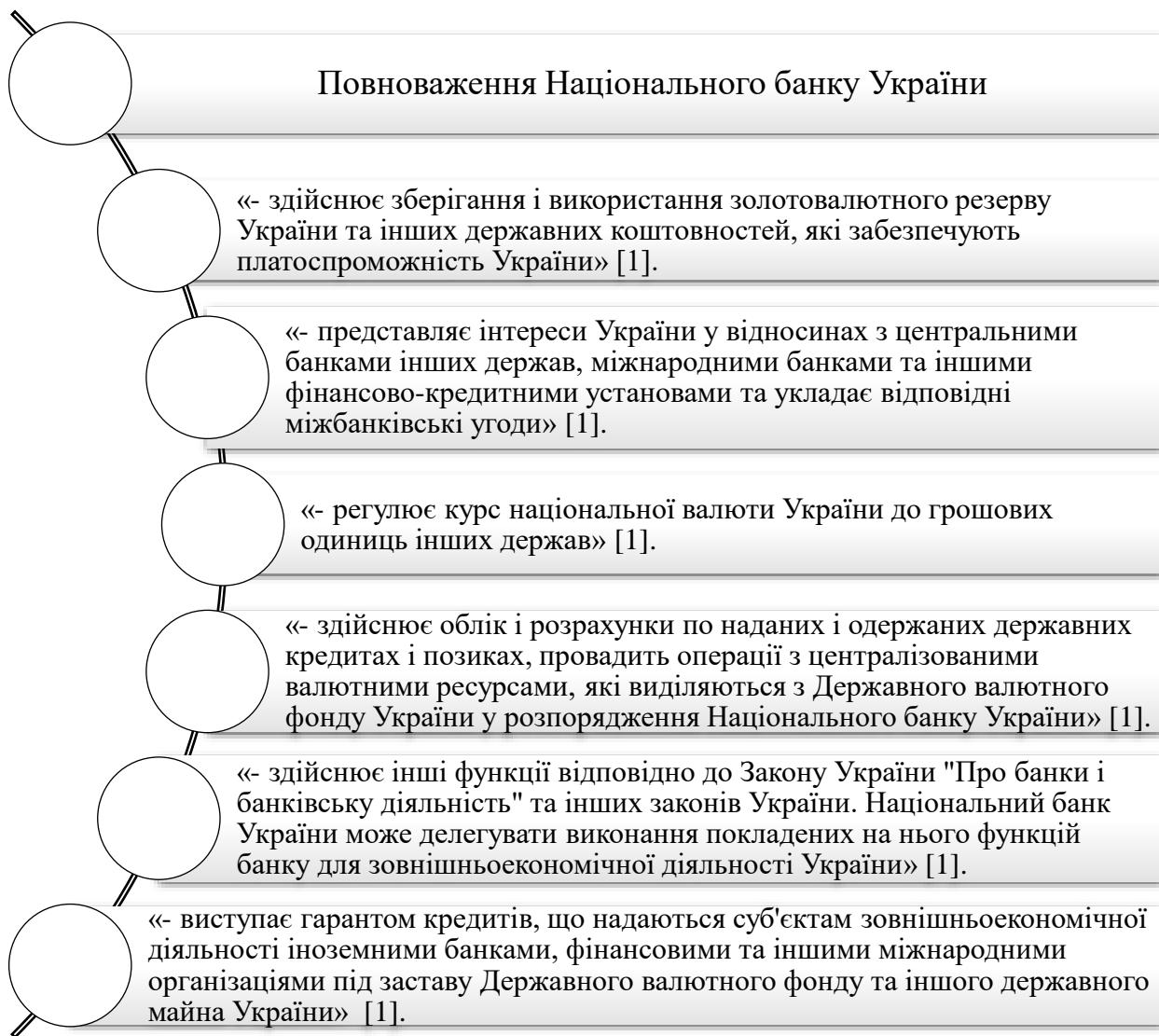

Рис. 1.5 Повноваження Національного банку України в питаннях імпортої діяльності

Джерело: узагальнено автором на основі [1].

До органів місцевого управління з зовнішньоекономічною діяльністю включаються:

1. Органи місцевого самоврядування, зокрема, місцеві ради народних депутатів України та їх виконавчі та розпорядчі структури;
2. Територіальні підрозділи або відділення органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України на регіональному рівні.

Регулювання імпортих операцій на рівні законодавства здійснюється відповідно до визначень та вимог нормативно-правових актів.

В навчальному посібнику Крупка Я.Д., Назарова І.Я. декларують наступні групи документів, що визначають правила ведення зовнішньої діяльності підприємствами. До них автори відносять:

– кодекси (Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Митний кодекс України, Податковий кодекс України);

– закони України (Про зовнішньоекономічну діяльність (від 16 квітня 1991 року № 959/XII) [1], Про режим іноземного інвестування (від 19 березня 1996 року № 94/96- ВР) [9]; Про міжнародні договори України (від 29 червня 2004 року № 19065-IV) [10]; Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності (від 23 грудня 1998 року № 351-XIV» [11]; Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні (від 17 липня 1999 року № 996-XIV) [12]);

– постанови та положення (Положення про митні декларації (Постанова КМУ від 21.05.2012 р. № 450 [13]); Порядок заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа (Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 р. № 651) [14]);

– інструкції (Про переміщення готівки і банківських металів через митний кордон України (Постанова Правління НБУ від 27.05.2008 р. № 148) [15]; Про службові відрядження в межах України та за кордон (Наказ Міністерства фінансів України від 13.03.1998 р. № 59) [16]);

– Положення (стандарти) бухгалтерського обліку (НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73) [17]; НП(С)БО 15 «Дохід» (наказ Мінфіну України від 29.11.1999 р. № 290); НП(С)БО 16 «Витрати» (наказ Мінфіну України від 31.12.1999 р. № 318); НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» (наказ Мінфіну України від 10.08.2000 р. № 193) [18]) » [19].

В системі державного регулювання валютний контроль має важливе значення і спрямований на дотримання валютних законів під час здійснення зовнішньоекономічних операцій. Органи, відповідальні за валютний контроль, мають право вимагати та отримувати від суб'єктів зовнішньоекономічної

діяльності повну інформацію про їх валютні операції, які проводяться на банківських рахунках в іноземній валюті.

Валютний контроль зазвичай здійснюється на підставі контрактів та первинних документів. Вторинні документи валютного контролю імпортних операцій (рис.1.6).

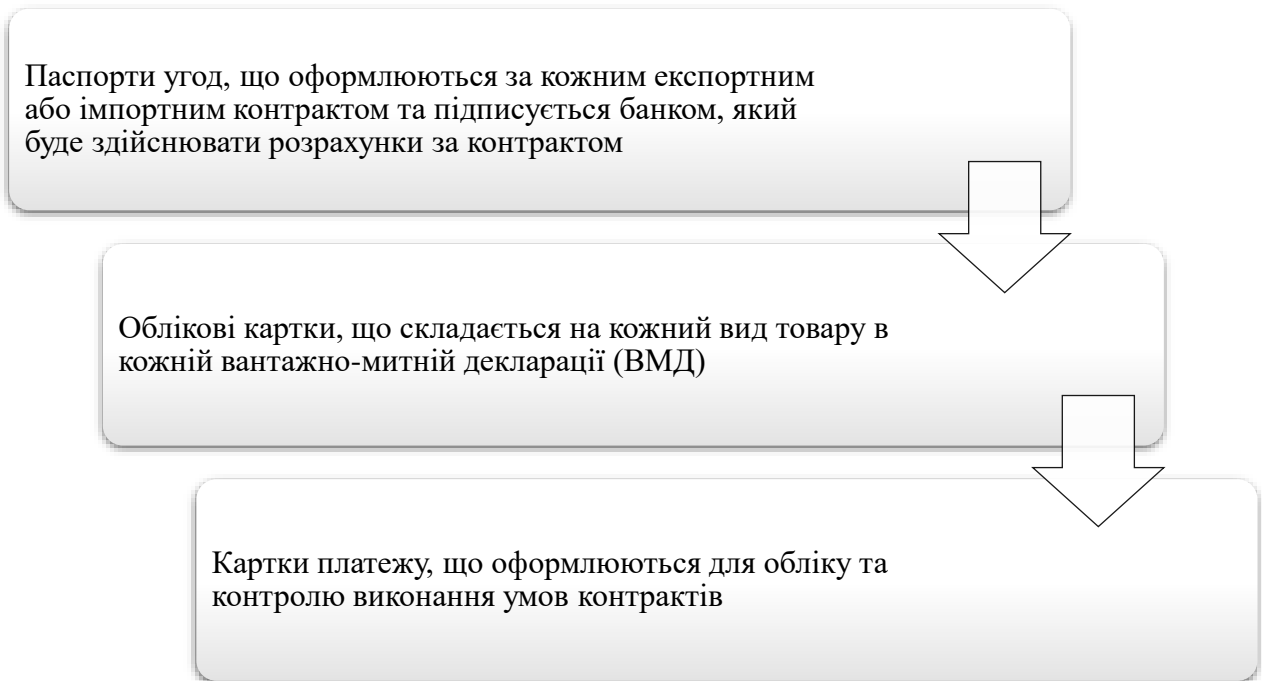

Рис.1.6 Вторинні документи валютного контролю імпортних операцій

Джерело: власна розробка автора.

Крім зазначеного переліку документів, варто зазначити, Національний банк України представив Проект закону України «Про валюту і валютні операції», який «встановлює загальні правові засади у сфері проведення валютних операцій та здійснення валютного регулювання та валютного нагляду, а також визначає права та обов'язки суб'єктів валютних операцій та відповідальність за порушення ними норм валютного регулювання» [20].

Важливо відзначити, що в Україні певні підприємства ведуть фінансову звітність відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності. Отже, до списку облікових нормативних документів слід додати такі документи, як:

1. Концептуальні основи фінансової звітності, які встановлюють принципи визнання витрат підприємством в контексті зовнішніх операцій;

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 18 «Дохід», який регулює бухгалтерське відображення доходів;

3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 21 «Вплив змін валютних курсів», який визначає правила обліку та звітування валютних операцій.

Ці документи визначають методику фінансового обліку та звітування, які використовуються суб'єктами господарювання, які дотримуються міжнародних стандартів фінансової звітності.

При аналізі нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку імпорتنих операцій важливо враховувати, що основи для розробки бухгалтерського законодавства виникають з економічного, митного, податкового та валютного законодавства.

Основи ведення зовнішньоекономічної діяльності визначено в Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність», який встановлює основи проведення зовнішньоекономічних операцій і є загальним юридичним актом, який регулює різні аспекти господарської діяльності підприємств за кордоном, включаючи торгівлю товарами і послугами, інвестиції та інші аспекти.

Податкове законодавство включає відомості, пов'язані з оподаткуванням операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Податковий кодекс України є основним документом, на підставі якого обчислюються та сплачуються податки та збори за зовнішньоекономічними операціями.

Окремо також хочемо звернути увагу на Митний кодекс України в якому зазначається «...Імпорт (випуск для вільного обігу) – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари після сплати всіх митних платежів, встановлених законами України на імпорту цих товарів, та виконання усіх необхідних митних формальностей випускаються для вільного обігу на митній території України...» [21].

Митний кодекс України визначає, що «...митний режим імпорту може бути застосований до товарів, котрі ввозяться на митну територію України, а також до товарів, що перебувають під митним контролем чи у інших митних режимах, і

до продуктів переробки товарів, які включені до митного режиму переробки на митній території...» [21].

Законодавством України з питань державної митної справи може визначатися перелік документів за допомогою яких може здійснюватись декларування товарів у митному режимі імпорту замість використання митної декларації встановленого зразка.

Тобто для розміщення товарів у митний режим імпорту для дотримання вимог митного режиму, потрібно:

1) подавати до органів доходів і зборів, документи на товари, випуск яких здійснюється.

2) сплачувати митні платежі, якими обкладаються товари під час ввезення на митну територію України в режимі імпорту, відповідно до законів України.

3) виконувати встановлені відповідно до чинного закону вимоги щодо заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Також в Митному кодексі України пояснюється такий нюанс, як втрата первісного стану товару після ввезення його на митну територію України. Якщо причинами цього є аварійні ситуації, непереборна сила або неправомірні дії третіх осіб і це може бути документально підтверджено, тоді декларант може вирішити включити їх до митного режиму імпорту у пошкодженому стані або фактичній кількості. При цьому важливо дотримуватися вимог, встановлених законодавством для таких випадків, зокрема щодо тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. У випадку втрати товарів через протиправні дії третіх осіб, митні платежі, що стосуються імпорту цих товарів, повинні бути сплачені в повному обсязі відповідно до встановлених правил Кодексом. Декларанту також надається можливість вибору інших митних режимів для пошкоджених товарів, визначену його рішенням або вповноваженою ним особою.

Звернемо увагу не те, що якщо встановлені законом заборони чи обмеження на ввезення конкретних товарів на митну територію України, ці товари, які раніше вже були введені в обіг на митній території за допомогою попередніх, тимчасових або періодичних митних декларацій, повинні бути включені в режим

імпорту відповідно до тих умов, які були чинними на момент їхнього виведення в обіг.

Митний кодекс України також інформує нас про те, що товари, які перебувають у митному режимі імпорту, отримують статус українських товарів, а підтвердженням українського статусу зазначених товарів, є митна декларація, за якою ці товари виведено у вільний обіг.

Хочемо зазначити що підприємства повинні вести облік і звітувати про імпорتنі операції відповідно до податкового законодавства. Правильна облікова і звітна документація допомагає уникнути податкових проблем і штрафів, проте в деяких випадках, для імпортних операцій важливо дотримуватися міжнародних стандартів обліку, таких як МСФО. Це особливо актуально для компаній, які планують міжнародну лістингу або привернення іноземного інвестора.

1.3. Оцінка наукових проблем організації бухгалтерського обліку і оподаткування імпортних операцій

Міжнародні зв'язки України з кожним роком невпинно зростають і урізноманітнюються. Для здійснення операцій, пов'язаних із зовнішньоекономічною діяльністю, підприємства потребує висококваліфікованих спеціалістів, які розуміються на правилах міжнародних розрахунків та знають нормативні акти, що регулюють порядок здійснення операцій в іноземній валюті в Україні та за кордоном. Основним джерелом валютних надходжень для підприємств-резидентів залишаються експортно-імпортні операції.

Для організації бухгалтерського обліку експортно - імпортних операцій у зовнішньоекономічній діяльності підприємства України використовують внутрішні нормативні документи суб'єкта господарювання, зокрема наказ про облікову політику, графік документообігу, робочий план рахунків, інструкцію щодо його застосування та інше. Для ефективного господарювання підприємства

також враховують відповідні зміни і доповнення, що відображають особливості зовнішньоекономічної діяльності.

Створення та управління ефективними комерційними зв'язками підприємства з іноземними партнерами в сфері експортно-імпортних операцій неможливе без науково обґрунтованого підходу до вирішення широкого спектру завдань, пов'язаних із забезпеченням інформацією. Ці завдання вирішуються за допомогою системи обліку та аналізу.

Основні проблеми зовнішньоекономічної діяльності, що виявляються в регулюванні та обліку експортно-імпортних операцій, включають:

- складність податкового та митного законодавства може призводити до ускладнення процедур ввезення та вивезення товарів, а також сприяти виникненню податкових ризиків також нестабільній нормативно-правовій базі, тобто нестабільному законодавстві, яке постійно змінюється;

- зростанні корупції, що сприяє сповільненню економічного розвитку в Україні через гальмування ключових показників;

- затримки в перевезенні та неефективність логістичних процесів можуть впливати на час і вартість доставки товарів;

- зміни валютних курсів можуть впливати на вартість операцій та призводити до фінансових втрат тобто валютних ризиків;

- впровадження технологій та інформаційних систем для обліку та моніторингу може вимагати великих інвестицій та сприйматися як складний процес;

- різні стандарти якості та технічні норми в різних країнах можуть вимагати додаткових зусиль для відповідності та зміни у політиці, включаючи тарифні бар'єри та санкції, можуть впливати на зовнішньоекономічні відносини.

У найближчій перспективі необхідно вжити наступних заходів:

- створення системи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності що сприятиме ефективній координації та управлінню зовнішньоекономічними операціями;

- стабілізація законодавчої бази сприятиме полегшенню регулювання та обліку експортно-імпортних операцій, що є важливим для стабільності та прозорості в цьому секторі;

- оптимізація митно-тарифної політики є необхідною для ефективного захисту вітчизняних виробників, особливо в умовах нестабільної економічної ситуації національного рівня;

- оптимізація логістичних процесів та інфраструктури для забезпечення швидкості та ефективності перевезень та запровадження технологічних інновацій для моніторингу та вдосконалення логістичних ланцюгів.

Ці заходи спрямовані на створення сприятливого середовища для розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні та підтримки стійкого економічного зростання.

В наукових дослідженнях проводиться відмінний аналіз положень нормативно-правового законодавства, яке стосується регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Зокрема, Борисенко О. зазначає, що «однією з причин того, що іноземні інвестиції повільно надходять в економіку України, є те, що базовий Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» не забезпечує іноземним інвесторам пільгових умов для господарської діяльності, не визначає податкові канікули чи пільги і для підприємців, які мають велику частину іноземних інвестицій» [22].

Чирка Д. М. стверджує «...ще однією проблемою ведення обліку зовнішньоекономічних операцій може бути проблема коректного відображення дебіторської чи кредиторської заборгованості. В цьому контексті бухгалтерії підприємства необхідно вести аналітичний облік на розрахунків з контрагентами. Це забезпечить повне відображення результатів взаєморозрахунків...» [23].

Систематизація публікацій за тематикою «організація обліку імпортних операцій в Україні» має велику важливість у забезпеченні зручного та легкого доступу до інформації для зацікавлених осіб. Цей підхід дозволяє ефективно

організувати та зберігати знання про аспекти обліку імпорتنих операцій у вигляді структурованого та систематизованого ресурсу.

Таблиця 1.3. - Систематизація публікацій за тематикою: організація обліку імпорتنих операції в Україні

Автор	Назва публікації	Рік	Актуальні проблеми виділені автором	Пропозиції представлені автором
1	2	3	4	5
Трушкіна Н. В.	Міжнародна логістика у системі зовнішньоекономічної діяльності підприємства	2022	«Теоретичне узагальнення підходів до визначення міжнародної логістики у системі зовнішньоекономічної діяльності підприємства; авторське трактування даної економічної категорії» [24].	«У даній статті запропоновано авторський підхід до визначення змісту терміна «міжнародна логістика», новизна якого полягає у тому, що це визначення базується на комплексному підході і відображає безперервний процес управління логістичними потоками при послідовному здійсненні всього переліку процесів міжнародної логістичної діяльності у системі зовнішньоекономічної діяльності підприємств» [24].
Кононов І.І.	Управління зовнішньоекономічною діяльністю на основі моделі облікової політики експортно-імпорتنих операцій	2022	«Передумовою організації бухгалтерського обліку експортно-імпорتنих операцій на підприємстві є формування розпорядчого внутрішнього документу, а саме Наказу про облікову політику» [25].	«Впровадження в діяльність вітчизняних торговельних підприємств – суб'єктів ЗЕД запропонованого підходу до формування облікової політики дозволить узгодити політики трансфертного ціноутворення групи пов'язаних компаній, вчасно формувати звіт про контрольовані операції, нівелювати вірогідність порушення норм міжнародного податкового законодавства та уникнути штрафних санкцій» [25].
Остапенко А. С.	Управління ефективністю та митними ризиками в логістичних процесах зовнішньоекономічної діяльності	2020	«Стрімкий розвиток сучасної економіки України та її спрямованість на європейські стандарти вимагають легалізації способів оптимізації доставки митних вантажів» [26].	«Для підвищення ефективності митної логістики та уникнення виникнення митних ризиків у логістичних процесах митним перевізникам та їхнім митно-логістичним компаніям передусім необхідно визначитися з митним режимом» [26].
Баран А.О.	Організація обліку курсових різниць: Облікові правила під час війни	2023	Питання зміни валютних курсів	«Для зменшення ризику, пов'язаного з курсовими різницями, підприємства можуть проводити аналіз ризиків, розробляти плани управління ризиками та враховувати курсові коливання при стратегічному плануванні» [27].

Продовження таблиці 1.3

1	2	3	4	5
Fasida Dharma Yudastoro	Improving the Regional Economy with Integrated Activities Import Export,	2023	«Здійснюючи експортну діяльність, регіон може розширити свої можливості для бізнесу, відправляти товари за кордон, збільшити дохід і створити більше	«Діяльність з імпорту та експорту, яка забезпечує міжнародну торгівлю та транскордонний рух товарів і послуг, є важливою частиною регіонального економічного розвитку. Імпорт та експорт

	Warehousing, Integration Transport Systems, and Logistic Distribution: Perspective Review		робочих місць. З іншого боку, імпорт дає регіону доступ до широкого асортименту продуктів і технологій, недоступних на місцевому рівні, задовольняє споживчий попит і заохочує розширення місцевої промисловості, сприяючи здоровій конкуренції» [28].	дуже важливі для місцевої економіки» [28].
Фоміна О.В.	Державне регулювання операцій з імпорту умов воєнного стану	з 2022 в	«Об'єктом дослідження є операції з імпорту товарів, обсяг яких з введенням воєнного стану в Україні скоротився» [29].	«Війна в Україні негативно вплинула на розвиток економіки та міжнародну торгівлю. Відбулася зміна фокуса імпорту товарів, оскільки передусім завозилися товари критичного імпорту. Верховна Рада України постійно вносила зміни в нормативно-правові акти, що дало змогу суб'єктам господарювання імпортувати товар і розраховуватися з нерезидентами» [29].

Джерело: власна розробка автора.

Саме Кононов І.І. запропонував «...впровадження в діяльність вітчизняних торговельних підприємств – суб'єктів ЗЕД свій підхід до формування облікової політики, що дозволить узгодити політики трансфертного ціноутворення групи пов'язаних компаній, вчасно формувати звіт про контрольовані операції, нівелювати вірогідність порушення норм міжнародного податкового законодавства та уникнути штрафних санкцій. Автором розроблено організаційну послідовність управління зовнішньоекономічною діяльністю на основі моделі облікової політики експортно-імпортних операцій. Крім того, він стверджує, що це сприятиме узгодженню ціноутворення у контрольованих операціях та зниженню шкоди від застосування нелегальних стратегій оптимізації оподаткування на рівні світової економіки...» [25].

Стаття Баран А. О. детально розкриває всі питання про курсові різниці а саме, важливий аспект економіки, пов'язаний з коливаннями валютних курсів та їх впливом на підприємства. Як висновок автор стверджує, що курсові різниці можуть мати як позитивні, так і негативні наслідки для бізнесу. Позитивним аспектом курсових різниць є можливість здобувати прибуток через сприятливу конвертацію валют. Це стимулює експортні операції та збільшує конкурентоспроможність підприємств на міжнародному ринку. Крім того, курсові різниці можуть сприяти залученню іноземних інвестицій та сприятимуть розвитку економіки в цілому.

З іншого боку, зростання валютних витрат може погіршити фінансове становище компаній, знизити їхню прибутковість та навіть загрожувати їхньому існуванню. Для зменшення ризику, пов'язаного з курсовими різницями, запропоновано проводити аналіз ризиків, розробляти плани управління ризиками та враховувати курсові коливання при стратегічному плануванні.

Опрацьовуючи роботу Буркова Л.А., Шепелюк В.А., Репенко В.Є. «Сучасні аспекти та проблеми організації обліку та контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками згідно національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку з урахуванням ведення підприємством зовнішньоекономічної діяльності» ми дійшли висновку що «...проблемні аспекти НП(С)БО та МСБО:

1) НП(С)БО та МСБО не містять тлумачення категорії «кредиторська заборгованість», а погляди науковців відносно їх сутності різняться. У той же час вони здебільшого ототожнюють її з терміном «зобов'язання»;

2) щодо тлумачення категорії «зобов'язання», то нині серед представників наукового кола також немає єдності відносно її розуміння. Дефініції даної категорії, наведені у НП(С)БО 1 та МСБО 37 є майже ідентичними, але, як здається, не повною мірою відображають їх економіко-правову сутність.» [30].

Шило В.П., Ільїна С.Б., Шепелюк В.А.у своїй праці «Судово-бухгалтерська експертиза» розкривають витання злочинних схем а саме «...Варто зауважити, що під час здійснення експортно-імпортних операцій деякі підприємства використовують злочинні схеми легалізації розрахунків:

1. Експорт по заниженим цінам.
2. Експорт по завищеним цінам.
3. «Псевдо-експорт» та «псевдо-імпорт»...» [31].

«Реалізація продукції по заниженим цінам здійснюється, як правило, компаніям, зареєстрованим у офшорних зонах, які реально контролюються українськими підприємствами або фізичними особами. Потім офшорна компанія перепродає продукцію уже по світових цінах, що дозволяє залишати увесь

прибуток на її рахунках. Варіантом заниження експортних цін є експорт кінцевої продукції під виглядом сировини і взагалі пересортиці» [31].

«Далі розглянемо ситуацію «експорт по завищеним цінам». У цьому разі «відмивач» досягає негласної домовленості з іноземною компанією - одержувачем товару про укладання контракту за завідомо завищеною ціною. А саме: завищуються розміри авансових платежів по імпорту (у тому числі за допомогою фіктивних контрактів на імпорт товарів та послуг) та здійснюється фіктивна передплата за імпортними угодами. Надалі покупець виплачує половину різниці між контрактною й реальною вартістю товару» [31].

«Україні сформувалась стала тенденція: валютні кошти перераховуються за кордон і в подальшому спрямовуються на рахунки в іноземних банках або повертаються в Україну під виглядом інвестицій» [31].

«Найбільш характерним видом протиправної діяльності юридичних осіб, що спеціалізуються на організації фіктивних експортно-імпортних операцій є так званий «помилковий» транзит певних видів товарів. Здійснення «псевдоекспортних» операцій припускає можливу участь у даному виді злочину співробітників прикордонних і внутрішніх митниць, а також співробітників банків» [31].

«Організатори злочинних схем часто мають кримінальні зв'язки в інших регіонах, де здійснюється процес переведення коштів в готівку» [31].

«Також при здійсненні зовнішньоекономічних операцій використовуються підставні фірми, зареєстровані в сусідніх державах. Крім того, безтоварні (псевдоекспортні) операції мають на меті незаконне відшкодування ПДВ і легалізацію отриманих коштів, а у випадках з підакцизними товарами - ухилення від сплати акцизного податку» [31].

«Більш складними є схеми з імітацією зовнішньоекономічної діяльності, використанням фінансових інструментів комерційних банків, послуг комісіонерів та необґрунтованими завищенням цін на експортовані товари. Реалізація таких схем відбувається шляхом використання послуг підконтрольних або зацікавлених банківських установ. Ними обслуговуються всі основні розрахунки по схемі, виділяються кредитні ресурси, емітуються цінні папери

(операції по видачі і погашенню кредитів, операції з банківськими цінними паперами є невід'ємною частиною фінансового механізму), забезпечуються валютні розрахунки. Весь ланцюг розрахунків здійснюється протягом одного дня. Така діяльність поставлена на систематичну основу і, по суті, є своєрідною послугою українських банків, які найбільш активно впроваджують «тіньові» технології» [31].

З метою подолання та уникнення труднощів, пов'язаних із відображенням стану зовнішньоекономічних операцій підприємства, пріоритетно враховувати вимоги діючого законодавства, яке постійно змінюється та підлягає подальшому вдосконаленню. Додатково, важливим завданням залишається чітке та професійне формулювання умов та умов експорту чи імпорту товарів чи надання послуг у відносинах з партнером, що сприятиме точності розрахунків, обліку та аналізу зовнішньоекономічних операцій підприємства.

Висновки до розділу 1

Дослідивши теоретичні основи організації бухгалтерського обліку і оподаткування імпорتنих операцій можемо зробити наступні висновки:

1. Вивчення економічного змісту імпорتنих операцій є дуже важливою темою адже, наша країна є активним гравцем на міжнародних ринках, і багато підприємств здійснюють імпорт товарів і послуг для подальшого внутрішнього використання або перепродажу. Проведене дослідження дало змогу стверджувати, що імпортні операції – це міжнародний обмін товарами та послугами між різними країнами, основна ідея полягає в тому, щоб купувати товари чи послуги в іноземного виробника.

2. Надзвичайно важливим для організації обліку і оподаткування імпорتنих операцій є нормативно-правове регулювання оскільки існують різні митні обов'язки і податки, які впливають на фінансову стабільність підприємства. Нормативи визначають правила ведення обліку, розрахунків податків і виконання зобов'язань перед державою, що є ключовим для

ефективного функціонування підприємства в умовах глобалізації та зовнішньоекономічних відносин, основними з яких є Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність», Митний кодекс України, Податковий кодекс України, різні постанови, положення та інструкції. Це сприяє створенню прозорого та відповідного середовища для проведення зовнішньоекономічних операцій. Правильний облік цих обов'язків може значно зменшити ризики та оптимізувати витрати.

3. Провівши оцінку наукових проблем організації бухгалтерського обліку і оподаткування імпорتنих операцій ми дійшли висновку що надзвичайно важливим є контроль за оборотом валюти, адже ці операції вимагають дотримання валютного законодавства та контролю за оборотом валюти. Неналежний облік може призвести до порушень законодавства.

Правильна організація обліку імпорتنих операцій сприяє ефективному використанню ресурсів, зниженню витрат і підвищенню прибутковості бізнесу.

Дуже важлива ефективна організація обліку імпорتنих операцій це дозволяє підприємству бути більш конкурентоспроможним на міжнародному ринку, пропонуючи якісні товари і послуги за конкурентними цінами.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ІМПОРТУ В УКРАЇНІ

2.1. Оцінка стану галузі торгівлі та імпорту в українській економіці

Оцінка стану галузі торгівлі та імпорту в українській економіці передбачає оцінку впливу, тенденцій та наслідків міжнародної торгівлі на економічні показники країни.

Регулярна оцінка стану галузі можуть надати політикам, економістам і підприємствам уявлення про динаміку торгівлі та імпорту в українській економіці, допомагаючи визначити можливості для зростання та сфери, які можуть потребувати уваги або коригування політики.

Імпортні операції відіграють значну роль в економічному розвитку та загальному добробуті держави. На нашу думку є такі причини, які підкреслюють важливість імпортних операцій для держави:

1. Імпортні операції сприяють економічному зростанню, забезпечуючи доступність товарів і послуг, які можуть не вироблятися всередині країни. Це забезпечує різноманітну та динамічну економіку, сприяючи інноваціям та конкурентоспроможності.

2. Імпорт надає споживачам доступ до широкого асортименту товарів і продуктів, які можуть бути недоступними або доступними всередині країни. Це покращує якість життя громадян, пропонуючи широкий вибір.

3. Імпорт товарів дозволяє державі оптимізувати використання ресурсів, зосереджуючись на виробництві товарів і послуг, у яких вона має порівняльну перевагу. Це сприяє ефективності та спеціалізації, що призводить до підвищення продуктивності.

4. Участь в імпортних операціях сприяє розвитку міжнародних торгових відносин. Це дозволяє державі бути учасником світової економіки, встановлювати дипломатичні відносини та будувати партнерські відносини з іншими державами.

5. Імпортна конкуренція стимулює національні галузі до підвищення ефективності та конкурентоспроможності. Це може призвести до кращої якості продукції, інновацій і зниження цін для споживачів.

6. Імпорт передових технологій і техніки допомагає державі залишатися технологічно конкурентоспроможною. Це сприяє передачі знань і досвіду, сприяючи загальному розвитку галузей.

7. Імпортні операції можуть призвести до створення робочих місць, як прямо, так і опосередковано. У той час як певні галузі можуть зіткнутися з труднощами, інші можуть виникати або розширюватися в результаті посилення торгівлі та економічної діяльності.

8. Покладання на імпорт дозволяє диверсифікувати ланцюжки поставок, зменшуючи вразливість держави до збоїв у певних галузях чи регіонах. Це підвищує стійкість до економічних потрясінь.

9. Імпортні операції часто сприяють державним доходам через митні збори, податки та збори, що стягуються з імпортованих товарів. Ці кошти можуть бути використані на комунальні послуги, розвиток інфраструктури та інші важливі програми.

10. Імпорт культурних товарів, таких як твори мистецтва, література та розваги, сприяє культурному обміну. Це може призвести до більш взаємопов'язаного та культурно багатого суспільства.

11. Імпорт товарів, які можна більш ефективно виробляти в іншому місці, дозволяє державі зосередитися на своїх сильних сторонах і особливостях. Ця спеціалізація веде до підвищення ефективності та продуктивності.

12. Імпорт стратегічних ресурсів, таких як енергія чи сировина, забезпечує стабільне постачання та підтримує функціонування критичних галузей у державі.

Таким чином, імпортні операції мають вирішальне значення для сприяння економічному розвитку, забезпечення доступу до різноманітних товарів і послуг, сприяння міжнародним відносинам і підвищення загальної стійкості та конкурентоспроможності держави на глобальній арені. Збалансований і добре

керований підхід до імпорتنих операцій може значно сприяти процвітанню нації.

В нашій роботі ми провели оцінку стану галузі торгівлі та імпорту в українській економіці, для цього були використані дані Державної служби статистики України.

Для узагальнення даних по імпортній діяльності ми побудували графік на основі даних Державної служби статистики України зі звіту Динаміка географічної структури зовнішньої торгівлі товарами, у розрізі імпорتنих операцій представлений на рисунку 2.1. Оскільки на сайті Державної служби статистики України ще немає даних за 2023 рік для оцінки стану імпорتنих операцій використовуємо дані за 2018-2022 роки.

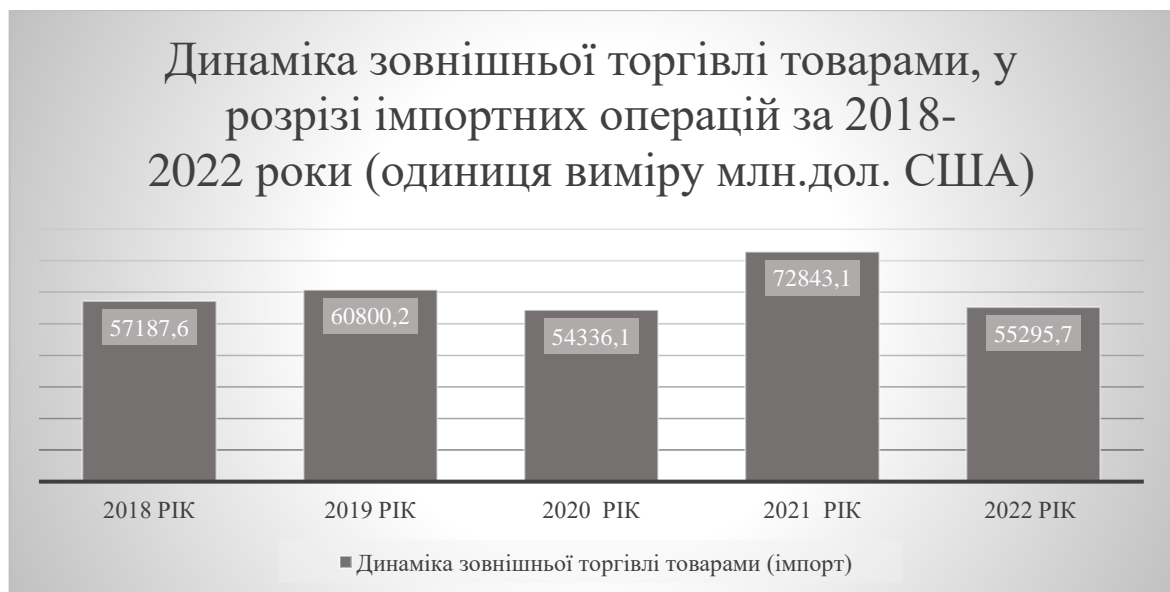

Рисунок 2.1 Динаміка зовнішньої торгівлі товарами, у розрізі імпорتنих операцій за 2018-2022 роки (одиниця виміру млн.дол. США)

Джерело: узагальнено автором на основі [32].

Можемо зробити висновок що графік коливається і 2021 році ми бачимо значне збільшення обсягу імпорту товарів, проте в 2022 році відбувся спад обсягів торгівлі товарами.

Основними причинами цього спаду є війна, яка призвела до руйнування та пошкодження портів, аеропортів, доріг та інших торговельних маршрутів, що ускладнює імпортні процеси та підвищує їх вартість. Також військовий конфлікт створив небезпечне середовище для перевезення товарів, що збільшує ризики

втрат і затримок у постачанні. Воєнні події впливають на валютні курси, що призводить до нестабільності вартості імпортованих товарів та послуг, нестабільності в країні, що ускладнює ведення бізнесу та може відлякувати іноземних партнерів.

На рисунку 2.2 представлено загальні показники зовнішньої торгівлі товарами у 2019-2022 роках

2019	2020	2021	2022
<ul style="list-style-type: none"> • ЕКСПОРТ: 50054,6 млн.дол. США, зріс на 5,7% порівняно з 2018 роком • ІМПОРТ: 60800,2 млн.дол. США, зріс на 6,3% порівняно з 2018 роком • НЕГАТИВНЕ САЛЬДО: - 10745,6 млн.дол. США 	<ul style="list-style-type: none"> • ЕКСПОРТ: 49191,8 млн.дол. США, зменшився на 1,7% порівняно з 2019 роком • ІМПОРТ: 54336,1 млн.дол. США, зменшення на 10,6% порівняно з 2019 роком • НЕГАТИВНЕ САЛЬДО: - 5144,3 млн.дол. США 	<ul style="list-style-type: none"> • ЕКСПОРТ: 68072,3 млн.дол. США, зростання на 38,4% порівняно з 2020 роком • ІМПОРТ: 72843,1 млн.дол. США, зростання на 34,1% порівняно з 2020 роком • НЕГАТИВНЕ САЛЬДО: - 4770,8 млн.дол. США 	<ul style="list-style-type: none"> • ЕКСПОРТ: 44135,6млн.до л. США, зменшився 35,2% порівняно з 2021 роком • ІМПОРТ: 55295,7млн.до л. США зменшився 24,1% порівняно з 2021 роком • НЕГАТИВНЕ САЛЬДО: - 11160,1млн.до л. США

Рисунок 2.2 Загальні показники зовнішньої торгівлі товарами у 2019-2022 роках

Джерело: узагальнено автором на основі [32].

Отже можемо стверджувати, що Україна рухалась в вірному напрямку в сфері зовнішньоекономічної діяльності адже показники з кожним роком все позитивніше впливали на нашу економіку. Проте негативний вплив війни в 2022 році яскраво відобразився через негативні наслідки на розвиток як економіки держави в цілому, так і на зовнішньоекономічній політиці.

Склад і структура імпорту в Україну можуть змінюватися з часом в залежності від економічних та політичних умов. На основі останньої доступної інформації (до січня 2022 року), основні країни-постачальники товарів в Україну відображені на рисунку 2.3 і хочемо зазначити до 24 лютого 2022 в переліку були

також росія та білорусь але з цього переліку їх виключено у зв'язку з війною Україна розірвала всі економічні зв'язки з країною агресором.

Основні країни в імпорті товарів у 2019-2021 роках

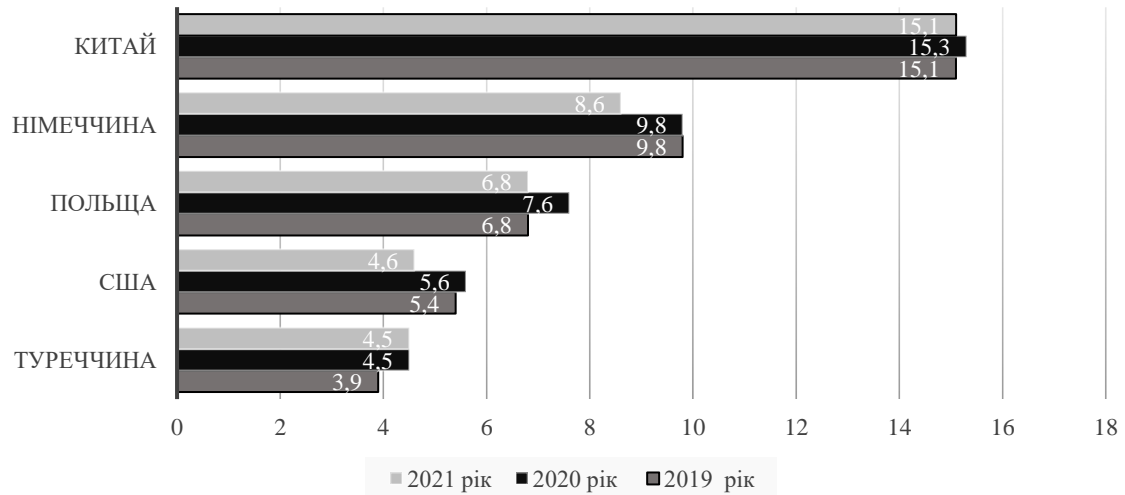

Рисунок 2.3 Основні країни в імпорті товарів у 2019-2021 роках

Джерело: узагальнено автором на основі [32].

Як висновок можемо стверджувати що Україна має міцні зовнішньоекономічні зв'язки з економічно розвиненими країнами світу.

Розглянемо рисунок 2.4 Структура імпорту товарів у 2021 році у відсоковому відношенні.

Проаналізувавши структуру імпорту товарів у 2021 році, можемо зробити висновок, що палива мінеральні; нафта і продукти її перегонки складають велику частину всього імпортованого товару 20%, а це в порівнянні з іншими видами продукції досить вагома частина.

Рисунок 2.4 Структура імпорту товарів у 2021 році

Джерело: узагальнено автором на основі [32].

Хочемо також розглянути імпорт послуг, що простими словами означає придбання чи отримання послуги з іншої країни або території. Це може включати в себе різноманітні види послуг, такі як консультації, інжиніринг, транспортні послуги, технічна підтримка, інформаційні та комунікаційні послуги, освітні послуги, туризм та інше.

Наприклад, імпортом послуг може бути така ситуація, якщо українська компанія наймає зовнішню фірму для консультацій з розвитку бізнесу чи юридичних послуг іноземного походження.

Імпорт послуг є важливою частиною міжнародної торгівлі та економічних відносин, і він може впливати на ефективність та конкурентоспроможність підприємств та країни в цілому.

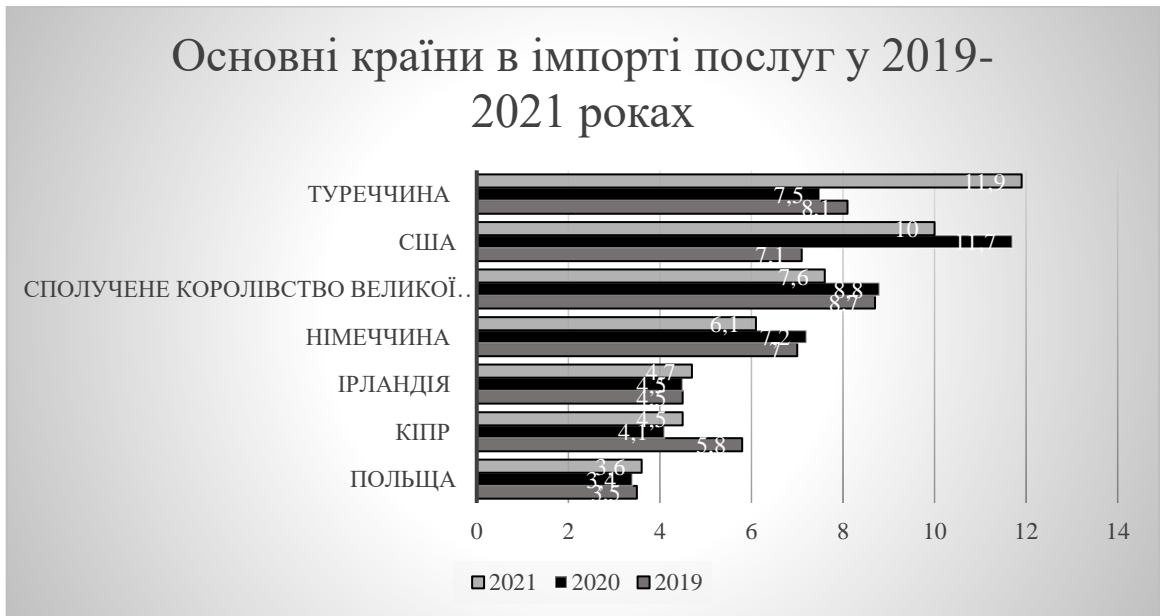

Рисунок 2.5 Основні країни в імпорті послуг в Україні у 2019-2021 роках
Джерело: узагальнено автором на основі [32].

За результатами діаграми можемо зробити висновок що Україна отримує певні види послуг, такі як технічна підтримка, консультації, транспортні послуги чи інші види професійних послуг, від інших країн основними з яких є Туреччина, США, Британія і Німеччина.

Розглянемо рисунок 2.6 Структура імпорту послуг у 2021 році у відсоковому відношенні.

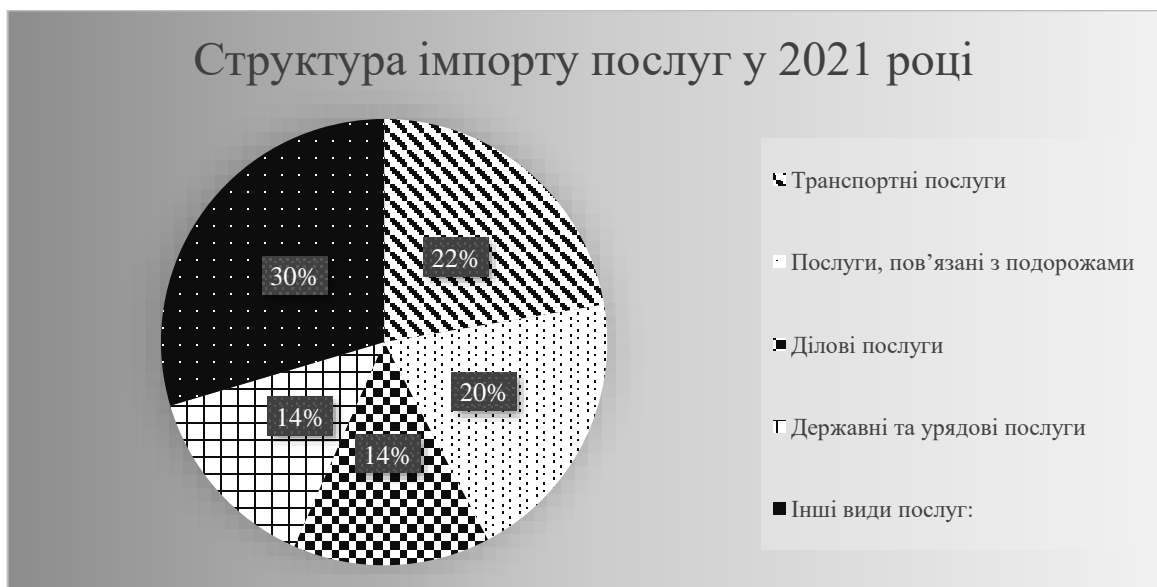

Рисунок 2.6 Структура імпорту послуг в Україні у 2021 році
Джерело: узагальнено автором на основі [32].

Структура імпорту послуг визначається різноманітністю та обсягами різних видів послуг, які країна ввозить з-за кордону. Ця структура може змінюватись, враховуючи різні сфери економіки та потреби країни.

Хочемо проаналізувати стан діяльності підприємств імпортерів на прикладі Товариства з обмеженою відповідальністю «Візавто» (код ЄДРПОУ 39474229), місце знаходження юридичної особи: 45032, Волинська обл., Ковельський р-н, село Вербка, вул. Партизанська, будинок 46, зареєстроване в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців за номером 11971020000001990 від 04.11.2014 року.

ТОВ «Візавто» має вигідне місце розташування для здійснення такого виду діяльності як Код КВЕД 49.41 Вантажний автомобільний транспорт.

На даний момент основні види діяльності ТОВ «Візавто» відображені на рис. 2.7.

Основна діяльність ТОВ «Візавто»

Рисунок 2.7 Основна діяльність ТОВ «Візавто»

Джерело: побудовано за даними підприємства.

Підприємство здійснює імпорт сільськогосподарської техніки для подальшої реалізації в Україні, а також надає послуги з її перевезення.

Для здійснення господарсько-фінансової діяльності підприємство має наявні відповідні активи: вантажні автомобілі, причіпи, автостоянку, автомайстерні, бочку для зберігання пального, офісні приміщення.

За останні два роки стрімко збільшився обсяг продажів сільськогосподарської техніки в порівнянні з іншими видами діяльності, статистику наведено в рисунку 2.8, на сьогодні цей види діяльності є основним джерелом доходу підприємства.

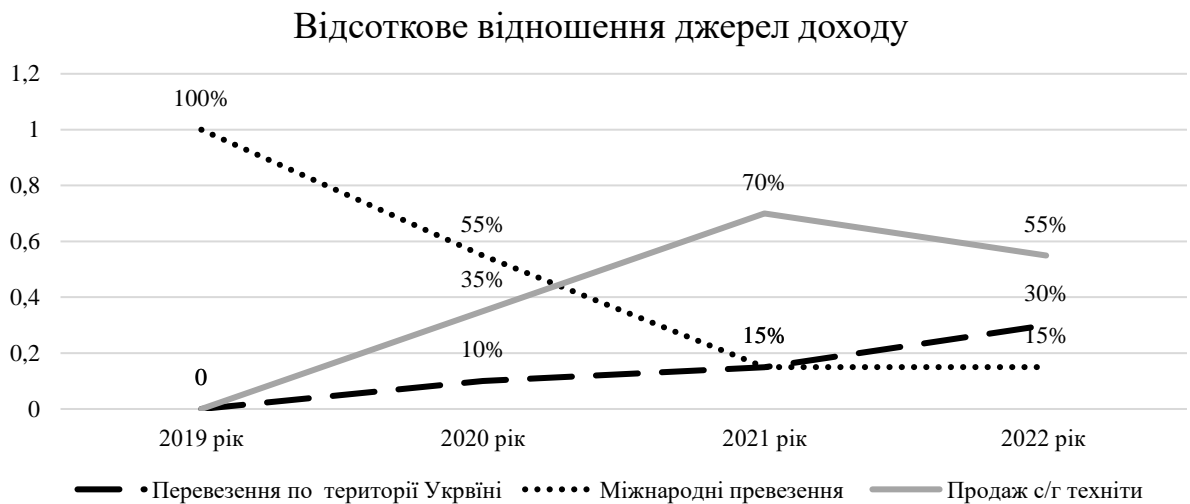

Рисунок 2.8 Відсоткове відношення джерел доходу

Джерело: побудовано за даними підприємства.

На рисунку 2.8 спостерігаються зміни, які відбувались в діяльності ТОВ «Візавто».

Спад кількості міжнародних перевезень пов'язаний зі зменшенням кількості дозволів для перетину польсько-українського кордону вантажівками в 2021 році і зазначимо, що ситуація не змінилась адже війна суттєво вплинула розвиток всіх сфер економіки України і в тому числі імпорт.

Але на сьогоднішній день існує велика кількість і інших чинників, що загрожують нормальному функціонуванню та розвитку бізнесів, що здійснюють імпорتنі операції. Основною з яких є мітинги польських фермерів, котрі перекривали усі наявні в'їзди з України, це було пов'язано з експортуванням українського зерна через територію Польщі, що призвело до зниження цін на польське зерно.

Дуже гострою ця проблема є зараз, адже з листопада 2023 року польські перевізники перекрили всі пункти пропуску з українською стороною, вони вимагають:

- повернути українським перевізникам дозвільну систему;
- посилити для іноземних перевізників правила перевезень за ЄКМТ;
- неможливість реєструвати компанії в Польщі, якщо фінанси компанії знаходяться не на території ЄС;
- окрему чергу в Є-черзі для авто на реєстраційних номерах ЄС;

- окрему чергу для порожніх фур на всіх кордонах;
- отримати доступ до системи «Шлях».

Тому, на підприємстві було прийняте рішення зосередити свою увагу на доставці сільськогосподарської техніки для власних потреб, тобто перепродажу. Як наслідок товариство стрімко розвивається в цьому напрямку.

Також, ми проаналізували стан галузі в якій функціонує ТОВ «ВІЗАВТО», а саме вантажний автомобільний транспорт. Оскільки на сайті Державної служби статистики України немає даних за 2022 рік для оцінки стану перевезення вантажів автомобільним транспортом було побудовано графік за 2018-2021 роки, що зображений на рисунку 2.9.

Перевезення машин та устаткування для сільського та лісового господарства автомобільним транспортом за 2018-2021рр.

Рисунок 2.9 Перевезення машин та устаткування для сільського господарства автомобільним транспортом за 2018-2021рр.

Джерело: узагальнено автором на основі [32].

Отже, динаміка перевезень машин та устаткування для сільського господарства автомобільним транспортом у 2018-2019 рр. практично не змінилась, проте у 2020 році показники стали найнижчими. Можливо дана тенденція пов'язана із пандемією спричиненою Covid-19. Але у 2021 році ми бачимо стрімкий ріст перевезень вантажів як у міжнародному сполученні так і у загальній кількості.

Перевезення машин та устаткування для сільського та лісового господарства автомобільним транспортом є важливою частиною логістичного

ланцюга в аграрному секторі. Цей вид транспорту використовується для доставки та розподілу сільськогосподарської техніки, обладнання, запасних частин та інших матеріалів на ферми, сільгоспприємства та лісові ділянки.

Сільське господарство в Україні є важливим елементом національної економіки, забезпечуючи робочі місця для значної кількості населення та вносячи великий внесок у валовий внутрішній продукт (ВВП) країни.

Для того щоб ознайомитись з показником діяльності в сфері торгівлі сільськогосподарською технікою ми створили графік за 2018-2021 роки розглянемо рисунок 2.10.

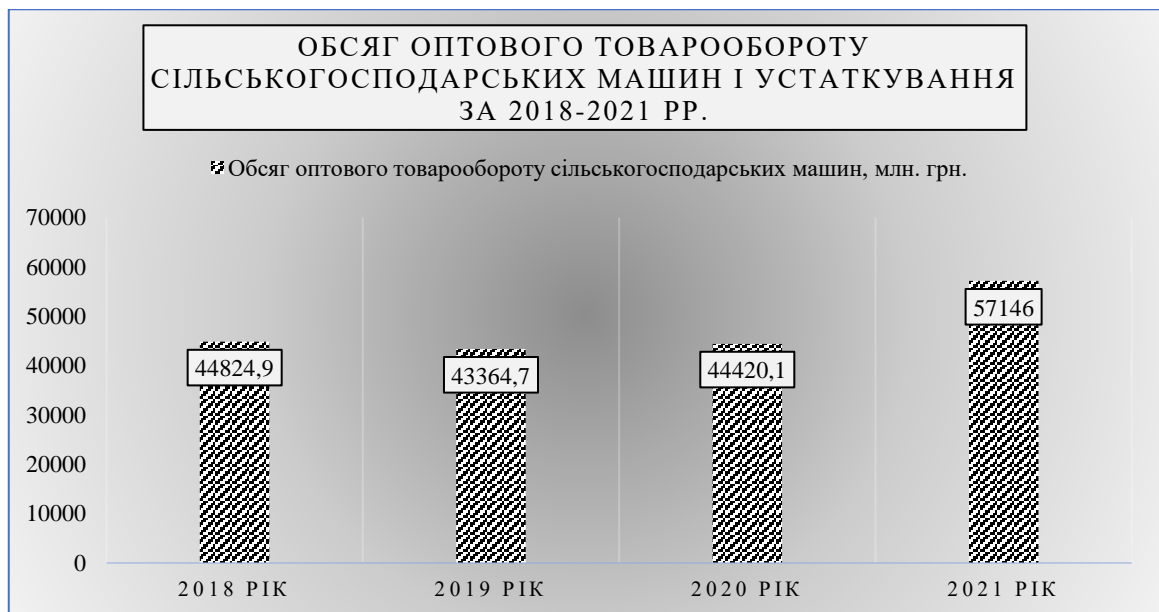

Рисунок 2.10 Обсяг торгівлі сільськогосподарською технікою за 2018 – 2021 рр.

Джерело: узагальнено автором на основі [32].

Отже, обсяг торгівлі сільськогосподарською технікою за 2018-2021 роки практично не змінювався, проте у 2021 році показник виріс. Підвищення попиту на сільськогосподарську техніку може виникнути внаслідок розвитку сільськогосподарського сектору України.

Україна вважається сильною аграрною країною, оскільки має великі площі обробної землі, що створює потужну базу для сільськогосподарського виробництва. Сільське господарство в Україні відіграє важливу роль у національній економіці та забезпечує значний внесок до виробництва та експорту. Обсяг торгівлі сільськогосподарською технікою визначається сумою усіх операцій купівлі-продажу, пов'язаних з аграрним обладнанням і машинами

на ринках. Цей показник може включати в себе як внутрішню торгівлю в межах країни, так і зовнішню торгівлю між країнами. Обсяг торгівлі сільськогосподарською технікою є важливим економічним показником, який відображає рівень попиту та пропозиції на ринку сільськогосподарського обладнання.

Збільшення або зменшення обсягу торгівлі сільськогосподарською технікою може бути пов'язане з потребами сільськогосподарських підприємств у модернізації та оновленні обладнання.

2.2. Облікове забезпечення імпорتنих операцій торговельних підприємств

Організація облікового забезпечення імпорتنих операцій є ключовим етапом у діяльності підприємства, що здійснює зовнішньоекономічну діяльність. Для ефективного ведення обліку імпорتنих операцій необхідно сформувати централізовану інформаційну базу, в якій буде зберігатися повна інформація про імпортні операції та дані про контракти, вартість товарів, митні платежі, умови поставки, терміни та інші важливі параметри.

Вибір відповідної бухгалтерської програми є дуже важливим аспектом організації облікового забезпечення імпорتنих операцій тому, що програма враховує особливості імпорتنих операцій та включати модулі для митного обліку, розрахунку податків та витрат.

Розробка внутрішні правила та процедури для організації облікового забезпечення полягає у визначенні відповідальних за облік осіб та чітко визначте їх завдання таких як наприклад митне оформлення, що потребує дотримання всіх вимог та стандартів митного контролю, ведучи відповідну облікову документацію.

Ефективна організація облікового забезпечення імпорتنих операцій забезпечує планування фінансових ресурсів для оплати мита, податків, транспортних витрат та інших пов'язаних з імпортом витрат, а регулярний аналіз

проведені імпорнтні операції допомагає виявити можливості оптимізації та покращення ефективності.

Організація облікового забезпечення імпорнтних операцій вимагає комплексного підходу та врахування всіх аспектів, пов'язаних із зовнішньоекономічною діяльністю.

Облікове забезпечення імпорнтних операцій торгівельних підприємств є ключовим аспектом ефективного управління цим видом діяльності.

Важливими елементами облікового забезпечення імпорнтних операцій є:

1. Реєстрація імпорнтних операцій, включаючи деталі про постачальників, товари чи послуги, кількість, вартість та умови поставки.

2. Облік митних платежів, митних податків та інших зобов'язань, пов'язаних із митним оформленням імпорнтних операцій.

3. Фінансовий облік, який включає у себе розрахунок і фіксацію вартості імпорнтних товарів, валютних ризиків та інших фінансових аспектів операцій.

4. Облік податкових зобов'язань, пов'язаних із здійсненням імпорнтних операцій, включаючи ПДВ та інші податки.

5. Ведення обліку залишків імпорнтних товарів на складах, а також відстеження логістичних аспектів поставок.

6. Збереження всіх необхідних юридичних документів, таких як контракти, дозволи та інші правові документи, пов'язані з імпортом.

7. Використання облікових даних для аналізу ефективності імпорнтних операцій та підготовки звітності для внутрішнього управління та відносин зі сторонами.

Ефективне облікове забезпечення дозволяє підприємству контролювати витрати, оптимізувати процеси та уникати непорозумінь з податковими та митними органами.

«Бухгалтерський облік операцій імпорту починається з визначення його завдань. Загалом, до основних завдань бухгалтерського обліку імпорнтних операцій можна віднести:

- «формування достовірної інформації про витрати на придбання імпорнтної

продукції (первісної оцінки запасів, основних засобів, нематеріальних активів, витрат) » [33].

- «формування достовірної інформації для формування цін на реалізацію імпорتنих товарів, а також товарів, вироблених урахуванням імпоротної складової (товарів або послуг) » [33].

- «формування достовірної інформації про стан розрахунків з іноземними постачальниками та посередниками» [33].

- «формування достовірної інформації про курсові різниці» [33].

В бухгалтерському обліку імпорتنі товари фіксуються та відображаються в облікових документах на момент, коли вони стають активами підприємства. Це відображення здійснюється на підставі минулих подій, таких як укладення угоди про закупівлю або поставку товарів. При цьому очікується, що використання цих товарів у подальшому призведе до отримання економічних вигод для підприємства. Отриманням економічних вигод може бути подальша реалізація товарів або їх використання в операційній діяльності підприємства.

Найперше, система документального оформлення імпорتنих операцій починається зі створення і заповнення первинних документів. Адже, згідно ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» «...первинні документи необхідно складати під час здійснення господарської операції, а якщо це неможливо - безпосередньо після її закінчення...» [34].

Отже, кожен господарська операція необхідно оформляти відповідним документом, і лише за наявності цього документа операція може бути відображена в бухгалтерському обліку.

Наступним етапом є відображення в бухгалтерському обліку здійсненої та документально підтвердженої операції, що передбачає:

- проставлення відповідних рахунків в журналі господарських операцій або, при комп'ютеризованій формі ведення обліку в BAS «Бухгалтерія»;

- заповнення реєстрів обліку, Головної книги та оборотно-сальдової відомості в національній та паралельно в іноземній валюті.

Опрацювавши дані Митного кодексу України, ми сформувавши рисунок 2.11 на якому відображено документи, які підприємство імпортер надає митним органам для підтвердження митної вартості при здійсненні імпорту.

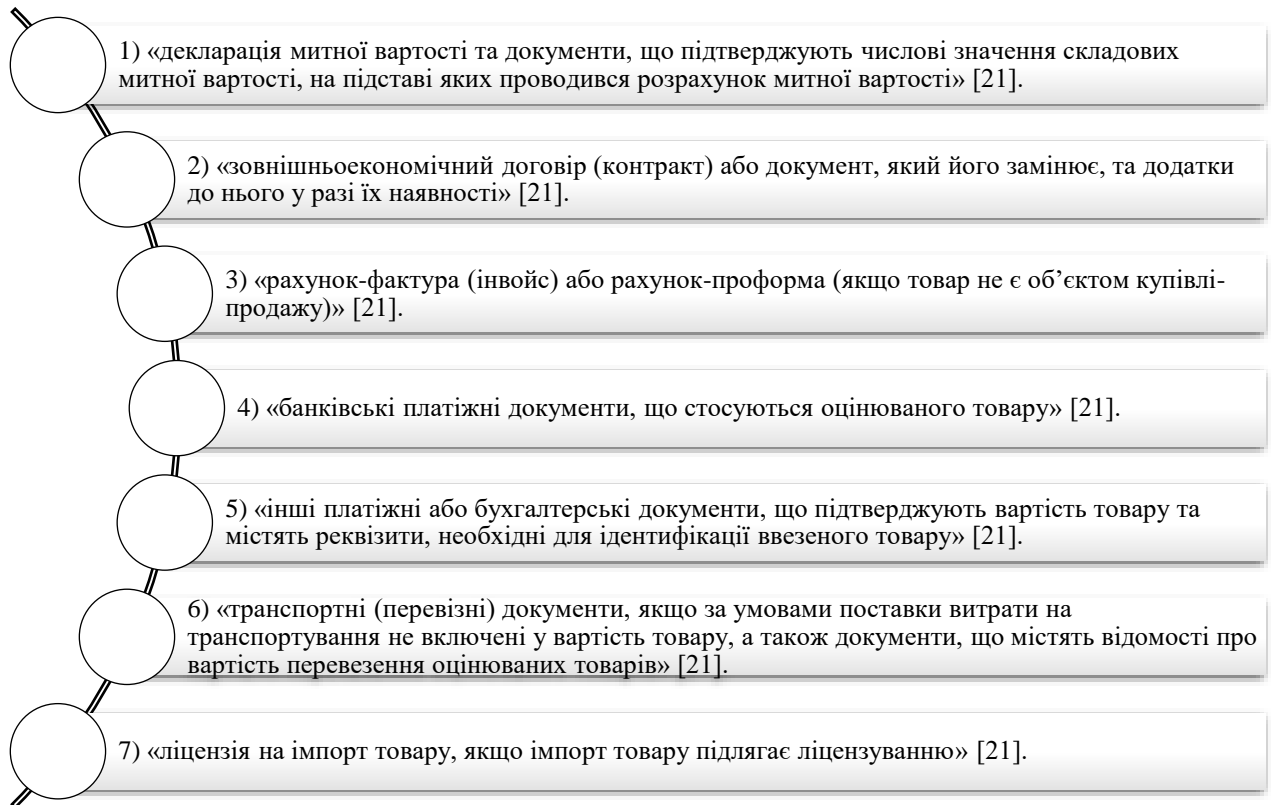

Рисунок 2.11 Документи що надаються митним органам для підтвердження митної вартості при здійсненні імпорту

Джерело: узагальнено автором на основі [21].

Виникають також ситуації коли наявність вище зазначених документів є недостатньою, тобто вони не містять всіх відомостей, в такому випадку додатково надає ще такі документи сформований на рисунку 2.12.

- 1) «договір (угоду, контракт) із третіми особами, пов'язаний з договором (угодою, контрактом) про поставку товарів, митна вартість яких визначається» [21].
 - 2) «рахунки про здійснення платежів третім особам на користь продавця, якщо такі платежі здійснюються за умовами, визначеними договором (угодою, контрактом)»[21].
- 3) «рахунки про сплату комісійних, посередницьких послуг, пов'язаних із виконанням умов договору (угоди, контракту)» [21].
 - 4) «виписки з бухгалтерської документації» [21].
- 5) «ліцензійні чи авторські договори покупця, що стосується оцінюваних товарів та є умовою продажу оцінюваних товарів» [21].
 - 6) «каталоги, специфікації, прейскуранти (прайс-листи) виробника товару» [21].
- 7) «копії митних декларацій країн відправлення» [21].
 - 8) «висновки про якісні та вартісні характеристики товарів, підготовлені спеціалізованими експертними організаціями, та/або інформацію біржових організацій про вартість товару або сировини» [21].

Рис. 2.12 Додаткові документи що надаються митним органам для підтвердження митної вартості при здійсненні імпорту

Джерело: узагальнено автором на основі [21].

Обов'язково при імпортній діяльності використовується конкретний міжнародний транспортний документ CMR (додаток А), який використовується при перевезенні товарів автомобільним транспортом через кордони. Цей документ є частиною Конвенції про міжнародні перевезення товарів автомобільним транспортом.

Документ CMR містить важливі відомості про вантаж, умови перевезення, відправника, отримувача та інші деталі, необхідні для здійснення та контролю автомобільних перевезень. Використовується для підтвердження угоди між відправником та перевізником і забезпечення правильного та безпечного перевезення товарів.

Отже, в імпортній діяльності документ CMR вказує на наявність інформації щодо транспортування товарів автомобільним транспортом з міжнародною участю що дозволяє провести оприбуткування імпортного товару.

«Невід'ємною частиною облікового забезпечення імпортних операцій торговельних підприємств є Ватажна митна декларація (далі ВМД) (додаток Б),

котра являє собою офіційний документ, який подається митниці або іншим компетентним органам при ввезенні чи вивезенні товарів через митний кордон. Цей документ містить інформацію про товари і транспортні засоби та мету їх переміщення через митний кордон України або про зміну митного режиму щодо них, а також інформацію, необхідну для здійснення митного контролю, митного оформлення, митної статистики, нарахування митних платежів» [36].

Митна декларація може бути складена як паперовий документ, так і електронний файл, залежно від митниці та умов конкретної операції. Цей документ є важливою частиною митного оформлення та дозволяє забезпечити дотримання митних правил і регулювань при переміщенні товарів через кордон.

Повне оформлення ВМД - проставлення на всіх її аркушах особистої номерної печатки інспектора митниці.

У контексті імпортової діяльності, митна декларація є ключовим етапом для легалізації та розмитнення товарів, які ввозяться в країну.

Для відображення ЗЕД-операції бухгалтерові знадобляться показники таких граф МД на бланку МД-2:

- «графи 20 - умови постачання, зазначені в інвойсі та договорі, згідно з правилами ІНКОТЕРМС» [36].

- «графи 22 - код валюти та загальна сума у гривнях, перерахована за курсом, наведеним у графі 23» [36].

- «графи 33 - код товару згідно з УКТЗЕД» [36].

- «графи 47 - усі платежі, нараховані митницею, ПДВ, за ставкою 20%, та акцизний податок» [36].

Первісна вартість імпортованих товарів складається з:

1. «Суми, що дорівнює передоплаті в гривнях за курсом Національного банку України на день часткової оплати» [37].

2. «Решти вартості товарів, яка обчислюється виключаючи суму передоплати, перерахована за курсом НБУ на день визнання товару активом (оприбуткування)» [37].

Подальша доплата решти вартості вже оприбуткованого товару на формування його первісної вартості не впливає.

Крім сум, які передаються нерезиденту, в первісну вартість сільськогосподарської техніки при імпорті також включаються різні види витрат, такі як:

- «митні платежі, які включають в себе ввізне мито, вартість виконання митних формальностей у неробочий час або за межами місця розташування митних органів» [37].

- «транспортно-заготівельні витрати» [37].

- «витрати на оплату послуг митного брокера» [37].

- «витрати на зберігання товарів на митному складі» [37].

Не потрапляють до первісної вартості:

1) курсові різниці, що виникають при здійсненні розрахунків з іноземними постачальниками за отримані товари;

2) витрати, пов'язані з придбанням іноземної валюти для оплати вартості товарів;

3) комісійна винагорода посереднику.

Щодо форми зовнішньоекономічного контракту, то до 07.08.2020 р. зовнішньоекономічні договори, контракти повинні були відповідати вимогам Наказу Міністерства економіки та євроінтеграції від 09 вересня 2001 року за № 201 «Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів)». Проте цей документ втратив чинність. Іншого документу, який би встановлював вимоги до даних договорів поки не прийнято.

При укладенні зовнішньоекономічного контракту бухгалтер заповнює обов'язкові реквізити зовнішньоекономічного договору.

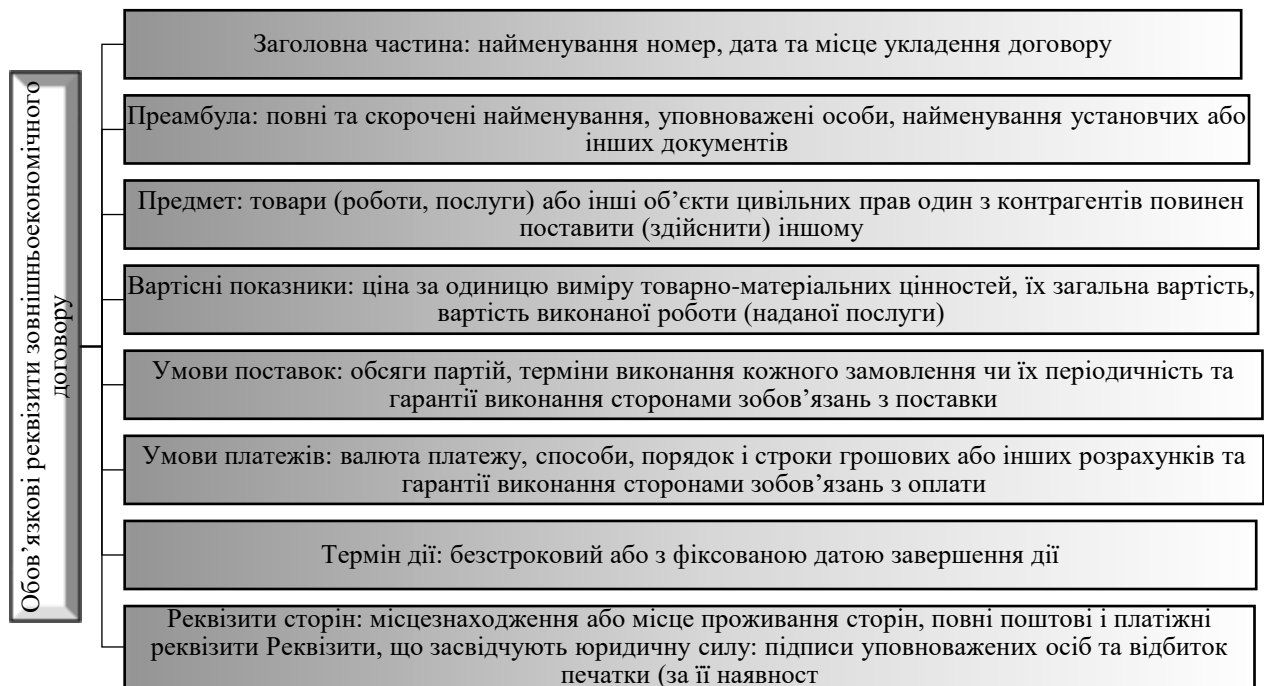

Рис. 2.13 Обов'язкові реквізити зовнішньоекономічного договору

Джерело: власна розробка автора.

Отже організація обліку імпорту включає в себе кілька основних елементів, як ведення документообігу, що відображається в заповненні митних декларацій де зазначаються деталі імпортованих товарів та умови їх ввезення, а також інвойси та договори, котрі деталізують умови купівлі імпортованих товарів та послуг.

Також обов'язковим елементом є виконання митних процедур, тобто митне оформлення, що здійснюється відповідно до вимог митного законодавства та визначення митних платежів, а саме розраховуються мита та інші зобов'язання перед митницею.

Надзвичайно важливим є фінансовий облік, мета якого полягає в розрахунку вартості імпортованих товарів, що включає в себе не лише ціну товарів, але й усі пов'язані витрати, такі як митні платежі, податки, витрати на транспортування тощо. При здійсненні бухгалтерського обліку ведеться облік усіх фінансових транзакцій, пов'язаних із ввезенням товарів та розрахунок і сплата податків. Важливим є вивчення та дотримання законодавства щодо імпорту, укладення контрактів та вирішення можливих конфліктів. □ Організація поставок також

відіграє важливу роль в організації обліку імпорту з її допомогою визначається оптимальний маршрут та методи транспортування товарів.

Ці елементи спільно сприяють ефективній та систематизованій організації обліку імпорту на підприємстві.

2.3. Оподаткування імпорту на митну територію України

Відповідно до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» «...Оподаткування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України здійснюється за такими принципами:

- «Україна самостійно встановлює і скасовує податки і пільги для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності України» [1].

- «ставки податків встановлюються і скасовуються Верховною Радою України за поданням Кабінету Міністрів України» [1].

- «рівень оподаткування встановлюється виходячи з необхідності досягнення та підтримання самокупності і самофінансування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та з метою бездефіцитності платіжного балансу України» [1].

- «стабільність кількості видів і розмір податків гарантуються державою на строк не менш як 5 років» [1].

- «забороняється встановлювати інші податки, крім тих, що затверджені Верховною Радою України» [1].

- «ставки податків є однаковими для всіх суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та визначаються за товарною ознакою: для одного і того ж товару діє єдина ставка податку» [1].

- «заохочення експорту готової продукції» [1].

Оподаткування імпорту на митну територію України передбачає нарахування податків та зборів на товари, що ввозяться на територію країни. Це має на меті забезпечення фінансових ресурсів для державного бюджету та регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Податки та збори, які можуть бути нараховані на імпортовані товари, включають:

1. Ввізне мито - це сума грошового зобов'язання, яке сплачується при ввезенні товарів на митну територію.
2. ПДВ (податок на додану вартість), який нараховується на різницю між вартістю товарів та витратами на їх виробництво.
3. Акцизний збір, який стягується за специфічні товари, такі як алкогольні напої або тютюнові вироби.
4. Податок на ввезену та імпортовану вартість: Деякі товари можуть підлягати додатковому податку, який нараховується на їхню вартість.

Система оподаткування сприяє регулюванню економічної сфери та забезпеченню державного бюджету України.

«Однією з оплат при проведенні імпортованих операцій є утримання ввізного мита. Мито - це загальнодержавний податок, встановлений Податковим кодексом. Відповідно до ст. 277 Митного кодексу України, «..об'єктами оподаткування митом є товари, митна вартість яких перевищує еквівалент 150 євро, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі митної території України підприємствами...». Митний тариф України – це систематизований згідно з Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності перелік ставок ввізного мита, яке справляється з товарів, що ввозяться на митну територію України. Тобто розмір мита для різних груп товарів різний - він залежить від того, до якої групи відноситься такий товар» [38].

В Україні застосовуються такі види ставок мита (ст. 280 Митного кодексу України):

- 1) адвалорна - у відсотках до встановленої бази оподаткування;
- 2) специфічна - у грошовому розмірі на одиницю бази оподаткування;
- 3) комбінована, що складається з адвалорної та специфічної ставок мита...» [21].

Оподаткування митом товарів, які перетинають митний кордон України, базується на наступному:

1. Для товарів, на які законом передбачено визначення митних ставок на основі вартості (адвалорні ставки), базою є митна вартість цих товарів.

2. Для товарів, на які законом встановлено конкретні ставки мита, базою є кількість таких товарів, виражена у визначених одиницях виміру.

Для товарів, на які законом встановлено комбіновані ставки мита, база оподаткування визначається відповідно до пунктів 1 і 2. Ст. 213 Податкового кодексу України визначено «...об'єкти оподаткування акцизним податком. Зокрема, об'єктом оподаткування є ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України...» [21].

«Система оподаткування при ввезенні товарів на митну територію України передбачає, що самі платники фізичні та юридичні особи, які ввозять товари, самостійно визначають суми податку, які підлягають сплаті. Це визначення базується на трьох ключових аспектах, а саме об'єкті оподаткування це конкретний імпортований товар або продукція, які ввозяться на митну територію, база оподаткування це вартість товарів або послуг, включаючи мито та акциз, які підлягають сплаті при ввезенні та ставка податку, що є визначеною відсотковою або абсолютною сумою, яку платник повинен сплатити від бази оподаткування, вони можуть встановлюватися для конкретних товарів чи груп товарів, а також можуть бути змінювані відповідно до законодавчих рішень»[35].

Платники самостійно визначають ці параметри відповідно до законодавства та регулюючих норм, що допомагає їм керувати власними фінансовими зобов'язаннями в контексті зовнішньоекономічної діяльності.

«Акцизний податок - це вид податку, який обчислюється і стягується з імпортерів товарів, що визначаються як підакцизні, тобто тих, які можуть становити ризик для здоров'я або використовуватися великою кількістю осіб. Основна мета акцизного податку - регулювання споживання та зменшення негативних впливів від використання деяких товарів» [39].

«Акцизний податок із ввезених на митну територію України товарів (продукції) обчислюється в національній валюті та сплачується платниками податку до або в день подання митної декларації. Оподаткування акцизним податком застосовується лише в тому випадку, якщо ввезені товари належать до

підакцизної категорії. Базою оподаткування акцизним податком є вартість ввезених на митну територію України товарів (продукції) за максимальними роздрібними цінами на імпорتنі товари (продукцію), встановленими імпортером. Ставки податку визначаються відповідно до розділу I Податкового кодексу України і можуть бути адвалорними, специфічними та комбінованими»[40].

Сума акцизного податку встановлюється у процентах до митної вартості і розраховується за формулою:

$$C_a = C_m (H) \times A \quad (2.1)$$

де C_a – сума акцизного податку;

C_m – митна вартість;

H – кількість товару;

A – ставка акцизного податку [40].

Базою оподаткування при розрахунку акцизного податку на підакцизні товари, що імпортуються на митну територію України за специфічними ставками, є конкретні параметри товарів, що визначені в відповідних одиницях виміру ваги, об'єму, кількості або інших природних показниках, таких як об'єм циліндрів двигуна автомобіля. Протягом періоду воєнного стану операції, пов'язані з постачанням та ввезенням пального, звільняються від оподаткування акцизним збором.

Товари, які імпортуються на територію України, також підлягають оподаткуванню податком на додану вартість (ПДВ). Об'єктом оподаткування ПДВ є операції з ввезення товарів на митну територію України. Основою для розрахунку податку для імпортованих товарів є договірна (контрактна) вартість, яка не може бути меншою за митну вартість цих товарів, враховуючи сплату мита та акцизного податку, що включаються у ціну товарів.

При визначенні бази оподаткування для імпортованого товарів здійснюється перерахунок іноземної валюти у валюту України за офіційним курсом валюти встановленим НБУ, що діє на день подання митної декларації.

Оподаткування на додану вартість здійснюється на підставі інформації з митної декларації.

Для послуг, які надаються нерезидентами на митній території України, основою для обчислення податку є договірна (контрактна) вартість цих послуг з урахуванням податків та зборів, за винятком податку на додану вартість, який не включається до вартості послуг відповідно до законодавства.

Визначена вартість перераховується в національну валюту за валютним (обмінним) курсом Національного банку України на дату виникнення податкових зобов'язань.

Податок на додану вартість розраховують за формулою:

$$\text{ПДВ} = (\text{C}_m + \text{C}_a + \text{T}) \times 20\% / 100; \quad (2.2)$$

де ПДВ – сума податку на додану вартість;

T – мито [40].

«Податок на додану вартість сплачений при імпорті, враховується у податковому кредиті і це право виникає з моменту оплати податкових зобов'язань, а для операцій з надання послуг нерезидентом на митній території України - з моменту сплати (нарахування) податку за податковими зобов'язаннями, які були включені отримувачем таких послуг до податкової декларації попереднього періоду. На період дії воєнного стану імпорт товаро-матеріальних цінностей що призначені для потреб ЗСУ звільняються оподаткування ПДВ» [41].

Висновки до розділу 2

В даному розділі ми відобразили всі аспекти організації обліку і оподаткування імпорту в Україні і можемо зробити наступні висновки:

1. Проаналізувавши стан галузі торгівлі та імпорту в українській можемо зробити висновок, що Україна рухалась в вірному напрямку в сфері розвитку зовнішньоекономічної діяльності адже показники станом на 2021 рік були досить високі і позитивно впливали на нашу економіку. Проте ми провели

порівняння з даними отриманими за 2022 рік і дійшли висновку що вплив війни є надзвичайно негативний та руйнівний для розвитку як економіки держави в цілому, так і для зовнішньоекономічної політики України.

2. Дослідивши облікового забезпечення імпортерів операцій торговельних підприємств і дійшли висновку, що ефективне облікове забезпечення дозволяє підприємству контролювати витрати, оптимізувати процеси та уникати непорозумінь з податковими та митними органами, що дозволяє здійснювати ефективне управління та організацію процесів пов'язаних з імпортом. Опрацювавши дані Митного кодексу України, ми сформували перелік документи, які підприємство імпортер надає митним органам для підтвердження митної вартості при здійсненні імпорту, до них входять: декларація митної вартості, зовнішньоекономічний договір (контракт), рахунок-фактура (інвойс), банківські платіжні документи.

3. Опрацювавши систему оподаткування імпорту на митну територію України, ми відобразили всі податки та збори, що можуть бути нараховані на імпортерні товари під час воєнного стану, зокрема ввізне мито, ПДВ, Акцизний збір, податок на ввезену та імпортерну вартість. Сплата податків та зборів, пов'язаних із споживанням імпортованих товарів, є одним з основних джерел фінансування держави. У цілому, контроль сплати податків та зборів є стратегічно важливою складовою управління підприємством, спрямованою на забезпечення фінансової стійкості, виконання законодавчих вимог та збереження доброї репутації.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ІМПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Ефективна організація обліку імпорتنих операцій є критично важливою для підприємств адже це дозволяє відстежувати та дотримуватися всіх податкових та митних вимог, що забезпечує правомірність дій підприємства та захист від можливих правопорушень.

Послідовний облік імпорتنих операцій дозволяє виявляти можливості для оптимізації податкових та митних витрат, що сприяє зменшенню фінансових ризиків та забезпечує економічну вигоду.

Загалом, ефективна організація обліку імпорتنих операцій стає стратегічною перевагою, сприяє фінансовій стійкості та допомагає підприємствам ефективно конкурувати на міжнародному ринку.

У кваліфікаційній роботі магістра ми проаналізували недоліки та переваги організації обліку і оподаткування імпорتنих операцій в Україні і на ґрунті проведено аналізу можемо стверджувати про існуючі шляхи вдосконалення організації бухгалтерського обліку імпорتنих операцій.

Оптимізувати бухгалтерський облік дозволить розробка стандартизованих процедур для обліку імпорتنих операцій та впровадження їх в усіх відділах, що залучені до цього процесу, що допоможе уникнути непорозумінь і забезпечить єдність даних. Також на практиці варто забезпечити більш чітку взаємодію систем бухгалтерського обліку з іншими відділами підприємства, такими як логістика, склад, виробництво. Це допоможе уникнути зайвого подвійного введення даних і підвищить ефективність обробки інформації.

Тому для ефективного обліку імпорتنих операцій пропонуємо розробити на підприємстві таблицю обліку імпортованих товарів, приклад якої наведено в додатку В. Дана розробка є актуальною для підприємств, які займаються реалізацією імпортованої сільськогосподарської техніки так, як досліджене нами ТОВ «Візавто», або іншим підприємствам-імпортерам автомобілів. Основна ідея

розробки полягає в тому, що розмістити дану таблицю необхідно на Google Диску щоб дати доступ до інформації на внесення даних бухгалтерському відділу, логістам, менеджерам, керівництву, складу, виробництву та іншим. Це все необхідно для швидкого пошуку інформації про імпортований товар.

У першій частині даної таблиці зазначаються такі дані, як найменування імпортованого товару, повний його опис (назва, серійний номер, рік виготовлення, дані комплектуючих), також зазначаємо номер і дату митної декларації, митна вартість товару, найменування постачальника, дата та номер контракту.

Наповнення даної таблиці розкриває повну історію руху товару, а саме: який автомобіль здійснював перевезення, звідки, куди, коли, що перевозилось і подальшу реалізацію товару.

Кожен відділ підприємства вносить дані (на яких спеціалізується) про товар. Доступ до інформації на внесення даних значно полегшує пошук потрібного товару, адже виникають ситуації, коли потрібно знайти дані про техніку, яка була привезена в минулому році маючи лише назву комбайну чи його серійний номер.

Дуже важливим рішенням є розміщення даної таблицю на Google Диску, адже доступ до такої інформації задля прискорення робочого процесу повинен бути у бухгалтера, менеджера з продажів та керівника одночасно. Дана пропозиція є сучасним та ефективним рішенням в умовах обліку імпорту товарів.

Розглянемо порядок заповнення запропонованої нами таблиці до моменту ввезення товару на митну територію України на рисунку 3.1, інформацію вносить директор підприємства після підписання міжнародного контракту.

У цій частині таблиці запис та управління інформацією про постачальників є ключовим елементом ефективного бізнес-процесу, оскільки збереження актуальних даних про постачальників сприяє покращенню взаємовідносин, що може призвести до отримання додаткових переваг, таких як знижки, пріоритетні умови поставок тощо.

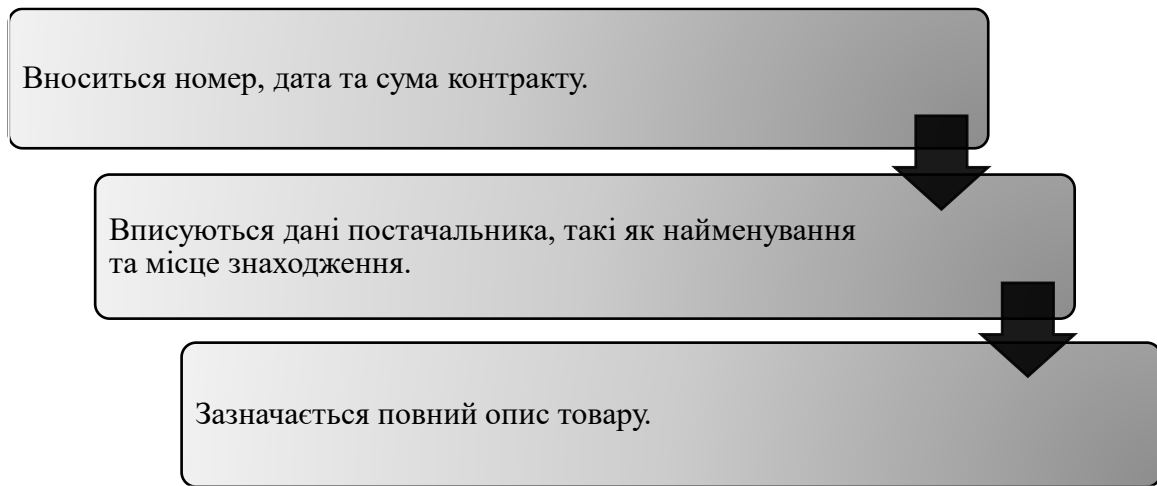

Рис. 3.1 Облікова інформація щодо імпорту товару, яка фіксується директором
Джерело: власна розробка автора.

Для заповнення другої частини таблиці необхідно, щоб товар пройшов всі процедури митного оформлення, які існують при ввезенні товару на митну територію України. Логіст вносить всі дані до другої частини таблиці з вантажно-митної декларації. Зазначений документ є обов'язковим при переміщенні товарів через митний кордон та дозволяє здійснювати митне оформлення згідно з чинним законодавством України, що сприяє дотриманню правил та уникненню порушень.

Саме завдяки внесенню до таблиці інформації з вантажно-митної декларації спрощується пошук даних для оцінки вартості товарів та розрахунку митних платежів, що дозволяє точно визначити обсяг податків та мит, що підлягають сплаті, і уникнути штрафів за недооцінку чи неправильну класифікацію товарів.

Працівники відділу логістики звіряють відповідність внесення попередніх даних про товар з вантажно-митної декларації, оскільки в даному документі міститься повна та достовірна інформація про вантаж, включаючи його характер, кількість, вартість та інші важливі дані. Це дозволяє ефективно контролювати точність відображення характеристики товару в обліку.

Загалом, використання вантажної митної декларації є важливою частиною ефективного митного управління для підприємств, що займаються міжнародною торгівлею.

Також бухгалтер при заповненні таблиці обліку імпортованих товарів бере інформацію з вантажно-митної декларації для правильної оцінки вартості

вантажу та зменшувати ризики пов'язані з митними обов'язками. Це дозволяє оптимізувати витрати на оподаткування та митні платежі.

При реалізації товару заповнюється третя частина таблиці бухгалтером та менеджером з продажів, на рисунку 3.2 ми відобразили поетапність даного процесу.

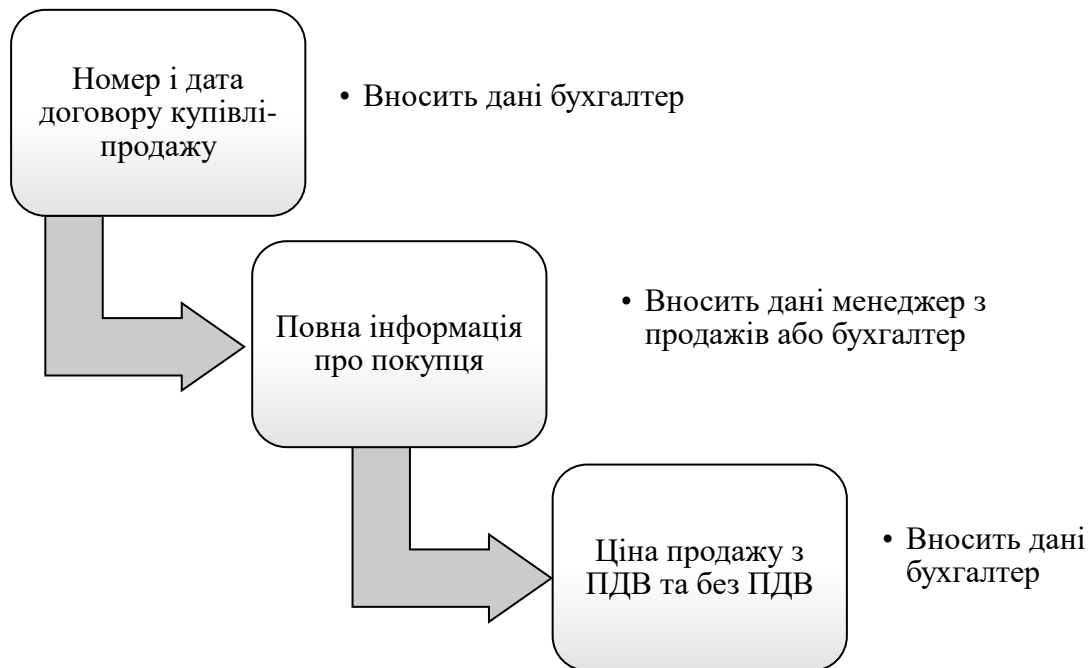

Рис. 3.2 Облікова інформація щодо імпорту товару, яка фіксується бухгалтером

Джерело: власна розробка автора.

Таблиця обліку дозволяє структуровано та лаконічно представити інформацію про імпортовані товари. Це полегшує перегляд та аналіз даних для прийняття управлінських рішень. Оскільки, вона містить дані про різних постачальників та партії імпортованих товарів це сприяє відстеженню ефективності постачальників, якості товарів та управлінню запасами.

В таблиці відзначаємо дані, необхідні для митного оформлення та правильного розрахунку податків, що сприяє ефективному податковому плануванню та уникненню непередбачених витрат. Також за допомогою таблиці можна визначити загальну вартість імпортованих товарів, мито та інші зв'язані витрати. Це дозволяє підприємству точно розраховувати витрати та визначати оптимальні стратегії закупівель.

Зберігання даних протягом тривалого періоду дозволяє підприємствам відслідковувати та аналізувати тенденції у сфері імпорту, що може бути корисним для стратегічного планування та ефективно управляти запасами, уникати перевантажень чи недостач товарів, а також зменшує ризики зайвого залишку.

Запропонована процедура організації обліку імпортних товарів дозволить зберігати важливі дані, що можуть використовуватися для підготовки різноманітних звітів для внутрішнього управління, а також для виконання звітних вимог перед податковими та митними органами. Вона допомагає зробити процес імпорту більш прозорим, організованим та ефективним для підприємства.

Також функціонуючи в умовах війни підприємствам необхідно здійснювати моніторинг за змінами в законодавстві, пов'язаними з імпортом, і своєчасно вносити необхідні корективи до облікових процесі адже законодавство дуже різко змінюється підлаштовуючись під реалії світу, в якому ми живемо.

Надзвичайно ефективним та вигідним є рішення використовувати сучасне програмне забезпечення для бухгалтерського обліку, яке дозволяє ефективно вести облік імпортних операцій, автоматизувати процеси та забезпечувати точність облікових записів за допомогою автоматизованої бухгалтерської програми BAS «Бухгалтерія».

Автоматизована бухгалтерська програма може мати кілька переваг для ефективного ведення імпортних операцій на підприємстві, таких як систематизація обліку, що дозволяє систематизувати і вести облік імпортних операцій та зручно відстежувати рух товарів та витрати.

Навички бухгалтера, по роботі в цій системі, надають можливість ведення необхідної інформації для митного оформлення імпортних товарів та можливість автоматично генерувати фінансові звіти для аналізу та прийняття управлінських рішень.

Для поліпшення організації обліку важливо впровадити ряд змін у облікову політику, зокрема щодо основних об'єктів імпортних операцій у компанії. Облікова політика в частині імпортних операцій підприємства імпортера повинна мати такі складові, як:

- первісна оцінка товару;
- облікова одиниця;
- уцінка товарів, порядок її проведення;
- облік транспортно-заготівельних витрат.

Оскільки облікова ціна товару може варіюватися в залежності від умов поставки, в цьому документі необхідно вказати, яким чином вона визначається.

Облікова політика повинна включати в себе інформацію щодо можливості проведення окремого обліку витрат для конкретних партій, зокрема щодо транспортно-заготівельних витрат. Це впливає з того, що метод прямого віднесення не завжди можна використовувати для всіх компонентів, що утворюють собівартість імпортованих товарів. Використання цього методу можливе для сум непрямих податків і ввізного мита, але воно не завжди можливе для транспортно-заготівельних витрат та інших витрат через залежність від структури та умов кожної імпортованої партії товарів.

Однією з актуальних проблем є податковий облік та відображення в ньому операцій, пов'язаних із здійсненням імпорту, без фактичного ввезення товарів. Дані господарські операції не підпадають під чітке визначення об'єкта оподаткування, тому вони не підлягають оподаткуванню податком на додану вартість (ПДВ). Для вирішення цієї проблеми можливим є обкладання таких операцій звичайною ставкою ПДВ у розмірі 20%. Для цього слід додати відповідні доповнення або роз'яснення до Податкового кодексу України з метою врегулювання цього питання на законодавчому рівні. Тому нами визначено необхідність внесення додаткових роз'яснень та поправок до законодавства для вирішення вказаних питань.

Висновки до розділу 3

1. Запропоновано розробити стандартизовані процедури для систематизації обліку імпорتنих операцій та їх впровадження в усіх відділах у вигляді таблиці обліку імпортованих товарів, що взаємодіють у цьому процесі. Це сприятиме уникненню непорозумінь і забезпечить єдність даних. Крім того, встановлення взаємодії між системами бухгалтерського обліку та іншими відділами підприємства, такими як логістика, склад та виробництво, дозволить уникнути подвійного введення даних і підвищить ефективність обробки інформації. Надано рекомендації, що стосуються доповнення Наказу про облікову політику в частині імпорتنих операцій підприємства імпортера.

2. Запропоновано використання сучасного програмного забезпечення для бухгалтерського обліку, такого як автоматизована програма BAS «Бухгалтерія», що на думку авторів є ефективним та вигідним рішенням. Це дозволяє ефективно вести облік імпорتنих операцій, автоматизувати процеси та гарантувати точність облікових записів.

3. Застосування наведених методичних підходів спроможне забезпечити формування достовірної інформації, необхідної для складання фінансової звітності підприємства. Крім того, це полегшить прийняття обґрунтованих рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності, зокрема щодо імпорتنих операцій. Пропозиції щодо вдосконалення організації обліку імпорту дозволять забезпечити точність і адекватність поданої інформації, що є важливим аспектом для ефективного управління та стратегічного планування в галузі зовнішньоекономічних відносин.

У процесі опрацювання теми організації обліку і оподаткування імпорتنих операцій в Україні було зроблено наступні висновки:

1. Досліджено теоретичні основи організації бухгалтерського обліку і оподаткування імпорتنих операцій та узагальнено значення поняття «імпортні операції» в економічній літературі і встановлено, що цей вид діяльності включають в себе процеси та діяльність, пов'язані з введенням товарів і послуг з іноземних країн на внутрішній ринок країни без необхідності їх повернення чи вивезення назад.

2. Визначено основні нормативно-правові акти, що регулюють організацію обліку і оподаткування імпорتنих операцій. Їх аналіз дозволив стверджувати, що головним завданням держави при здійсненні зовнішньоекономічної політики є створення таких умов, що сприяють ефективному розвитку внутрішньої економіки. Це означає створення сприятливих зовнішніх економічних умов, які дозволяють розширювати виробництво та обіг товарів та послуг всередині країни. За допомогою зовнішньоекономічної політики держава може впливати на різноманітні аспекти міжнародної торгівлі, інвестиційних відносин, валютного обміну та інших факторів, що впливають на економічну діяльність країни. Такий підхід сприяє створенню умов для економічного зростання та розвитку всередині країни.

3. Проведено оцінку наукових проблем організації бухгалтерського обліку і оподаткування імпорتنих операцій, що дозволило виявити низку проблемних питань в цій сфері, наприклад недосконалість облікової політики підприємств чи важливі аспекти економіки, пов'язані з коливаннями валютних курсів та їх впливом на підприємства. Нами проведено дослідження наукових підходів до вирішення проблем пов'язаних з організацією бухгалтерського обліку і оподаткування імпорتنих операцій.

4. Проведено дослідження щодо стану галузі торгівлі та імпорту в українській економіці в умовах війни. Всі показники за 2022 рік є вкрай невтішними і мають негативні наслідки на розвиток як економіки держави в цілому, так і на зовнішньоекономічній політиці. Дослідження діяльності

підприємства-імпортера дало змогу визначити основні причини затримок у розвитку підприємства. Основною є війна, котра створила небезпечне середовище для транспортування товарів, що підвищує ризики збитків та затримок у постачанні. Воєнні події також впливають на валютні курси, спричиняючи нестабільність у вартості імпортованих товарів і послуг. Також постійні блокування українських кордонів вкрай ускладнюють можливість не лише розвитку, а й виживання підприємств, що займаються імпортною діяльністю.

5. Визначено особливості облікового забезпечення імпортних операцій торговельних підприємств та оподаткування імпорту на митній території України. Досліджено основні документи, що підтверджують митну вартість імпортованого товару. Митна декларація є офіційним документом, який подається митниці або іншим компетентним органам при ввезенні чи вивезенні товарів через митний кордон і містить інформацію про товари, їх вартість, країну походження, умови угоди, та інші деталі, необхідні для визначення митних обов'язків, податків і виконання інших митних формальностей. Такий документ, як CMR вказує на наявність інформації щодо транспортування товарів автомобільним транспортом з міжнародною участю, що дозволяє провести оприбуткування імпортного товару.

6. Вдосконалено механізми організації бухгалтерського обліку імпортних операцій за допомогою введення в обліковий процес стандартизованих процедур, у вигляді ведення таблиці обліку імпортних операцій, та впровадження їх в усіх відділах, що залучені до цього процесу, що допоможе уникнути непорозумінь і забезпечить єдність даних. Якщо забезпечити взаємодію систем бухгалтерського обліку з іншими відділами підприємства, такими як логістика, склад, виробництво, це допоможе уникнути зайвого подвійного введення даних і підвищить ефективність обробки інформації.

Загалом впровадження сучасних технологій та постійний моніторинг змін в законодавстві дозволяє ефективно вести облік імпортних операцій, автоматизувати процеси та забезпечувати точність облікових записів.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

1. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.2023р. № 959-ХІІ. Дата оновлення: 04.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12> (дата звернення: 15.08.2023).

2. Козак Ю. Г., Янковський Е. А., Новицький В. Е. Теоретично-методичні аспекти дослідження ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства. *Інноваційні аспекти: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Дніпро, 24 жовт. 2020 р.). Дніпро, 2020. С.160.

3. Новицький В. Є., Макогон Ю. В., Стровський Л. Е. та інші. Організація здійснення імпорتنих комерційних угод на підприємстві. *Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ*. Вінниця, 2020. №87. С. 80-85.

4. Решетняк Т. А, Мацюк В.В. Сучасні технології комерційної діяльності і логістики. *Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні технології комерційної діяльності і логістики»*. Київ, 2020, С. 53.

5. Панасюк В. М., Птащенко О. В., Клак О., Експортно-імпорتنі операції: реалії обліку та оподаткування в умовах воєнного стану. *Журнал стратегічних економічних досліджень*. 2023, № 1 (12). С. 25-34.

6. Шульський М. Г. Експортно-імпортна діяльність суб'єктів господарювання львівщини. *Економічний форум*. 2020. №1. С. 8-17.

7. Білоусов Є. М. Зовнішньоторговельна діяльність (особливості доктринального та правового забезпечення). *Право та інноваційне суспільство*. 2020. №1 (14). С. 72-77. URL: <https://apir.org.ua/wp-content/uploads/2020/06/Bilousov14.pdf> (дата звернення: 20.08.2023).

8. Сотченко Є. Ф. Методичні підходи до сутності міжнародних розрахунків по імпорتنих та експортних операціях у системі розрахункових відносин України. *Галицький економічний Вісник*. 2020. № 1. С. 32-39. URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/13107/2/GEB_2015v48n1_Sotchenko_E-Methodological_approaches_32-39.pdf (дата звернення: 15.09.2023).

9. Про режим іноземного інвестування : Закон України від 19.03.1996р. №93/96-ВР. Дата оновлення: 17.08.2022. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 20.09.2023).

10. Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06.2004 р. №1906-IV. Дата оновлення: 15.03.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15> (дата звернення: 10.09.2023).

11. Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності : Закон України від 23.12.1998 р. №351-XIV. Дата оновлення: 13.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/351-14#Text> (дата звернення: 15.09.2023).

12. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. №996-XIV. Дата оновлення: 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 20.10.2023).

13. Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій : Постанова від 21.05.2012 р. № 450. Дата оновлення: 24.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/450-2012-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.10.2023).

14. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій за формою єдиного адміністративного документа : Наказ від 30.05.2012 р. № 651. Дата оновлення: 17.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12#Text> (дата звернення: 27.10.2023).

15. Про переміщення готівки і банківських металів через митний кордон України : Постанова від 27.05.2008 р. N148. Дата оновлення: 07.02.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0520-08#Text> (дата звернення: 22.10.2023).

16. Про затвердження Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон : Наказ від 13.03.98 р. №59. Дата оновлення: 12.05.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98#Text> (дата звернення: 16.10.2023).

17. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності : Наказ від 07.02.2013 р. № 73. Дата оновлення: 17.02.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 25.10.2023).

18. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ від 29.11.99 р. N 290. Дата оновлення: 03.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення: 20.09.2023).

19. Крупка, Я. Д., Задорожний, З. В., Денчук, П. Н., Починок, Н. В., Романів, Р. В. Фінансовий облік : навч. посіб. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. С.216.

20. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. Дата оновлення: 01.04.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text> (дата звернення: 19.10.2023).

21. Митний кодекс України : чинне законодавство України зі змінами та доп. Станом на 13.03.2012 № 4495-VI. Дата оновлення: 07.11.2023. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 20.11.2023).

22. Борисенко О. П. Інституціональні імперативи публічного управління у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки України. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. №3 (9). С.48-50.

23. Чирка Д. М. Документування на підприємствах зовнішньоекономічної діяльності. *Міжнародний збірник наукових праць*. 2020. №1(19). С. 393-400.

24. Трушкіна Н. В. Логістична система: до питання термінології. *Věda a perspektivy*, 2022. №3(10). С. 84-96. URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/j.isjmef.20220103.7.pdf> (дата звернення: 23.10.2023).

25. Кононов І. І. Управління зовнішньоекономічною діяльністю на основі моделі політики експортно-імпортних операцій. *Вісник Хмельницького національного технічного університету*. 2022. № 1. С. 108-117.

26. Остапенко А. С., Повод, Т. М. Управління ефективністю та митними ризиками в логістичних процесах зовнішньоекономічної діяльності. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. №1(24). С. 221-228. URL: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.24-33>. (дата звернення: 14.10.2023).

27. Баран А. О. Організація обліку курсових різниць: облікові правила під час війни. *Економіка та суспільство*. 2023. № 50. С. 19-31.

28. Fasida Dharma Yudastoro. Improving the Regional Economy with Integrated Activities Import Export, Warehousing, Integration Transport Systems, and Logistic Distribution: Perspective Review. Vol. 2. № 6. 2023. URL: <https://doi.org/10.55927/fjsr.v2i6.4430> (дата звернення: 21.09.2023).

29. Фоміна О. В. Державне регулювання операцій з імпорту в умовах воєнного стану. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2022. № 6. С. 55-72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/uazt_2022_6_6 (дата звернення: 20.10.2023).

30. Буркова Л. А., Шепелюк В. А., Репенко В. Є. Сучасні аспекти та проблеми організації обліку та контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками згідно національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку з урахуванням ведення підприємством зовнішньоекономічної діяльності. *Агросвіт*. 2023. №9-10. С. 82-95. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/1498/1508> (дата звернення: 25.09.2023).

31. Шило В. П., Ільїна С. Б., Шепелюк В. А. Судово-бухгалтерська експертиза: навч. посіб. Київ. Кондор–Видавництво. 2020. С. 450.

32. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 30 жовтня 2023 року).

33. Янченко, В. В. Удосконалення організації та планування ЗЕД. *Вісник студентського наукового товариства «ВАТРА» Вінницького торговельно-економічного інституту КНТЕУ*. 2019. С. 256.

34. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. №996-XIV. Дата оновлення: 10.08.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 28.10.2023).

35. Мацьків В. В. Сучасні тенденції податкового регулювання зовнішньоекономічної діяльності підприємств. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2023. №22.1 (53). С. 9-24. URL: <http://www.pu.if.ua/depart/Finances/resource/file/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA/20112/%D0%9C%D0%B0%D1%86%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%B2.pdf> (дата звернення: 20.10.2023).

36. Топоркова О. А. Правові аспекти розрахункових операцій суб'єктів ЗЕД в умовах воєнного стану. *Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи* : Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції. 2022. С. 590–594. (дата звернення: 28.10.2023).
37. Vitalii Chudovets, Olena Stashchuk, Olha Havryliuk, Iryna Brodska, Iryna Tkachuk, Yuliia Grudzevych. Development of accounting and taxation of SMEs as a factor of macroeconomic stability of the country in the context of global challenges: a case study of Ukraine. *Ad Alta: Journal of Interdisciplinary Research*. NO.: 11/01/XVIII. (Vol. 11, Issue 1, Special Issue XVIII.). 2021. URL: http://www.magnanimitas.cz/ADALTA/110118/papers/A_02.pdf
38. Матвеев М. Е., Лебедченко В. В., Гайдай Г. Г. Регулювання ЗЕД в умовах війни. *Наукові перспективи*. 2022. № 5 (23). С. 232–245.2. (дата звернення: 20.10.2023).
39. Мирончук В. М., Матвеев М. Е., Голомша Н. Є. Митні процедури забезпечення зовнішньоекономічних операцій під час воєнного стану в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1386.3>. (дата звернення: 23.10.2023).
40. Тютюнник Світлана. Особливості оподаткування імпорту. *Вплив обліку та фінансів на розвиток економічних процесів*. 2022. С. 257. URL: <http://real.mtak.hu/162452/1/ConferenceBerehove.pdf#page=258> (дата звернення: 03.09.2023)
41. Чиркова Ю. Ф., Ткачук Б. В. Особливості оподаткування зовнішньоекономічних операцій під час воєнного стану в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. С. 42. URL: <https://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1517/1459> (дата звернення: 23.09.2023).